

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 16. (76.) évf.

7. szám. 2006 július

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Nyár, betű

Merre mentek nyáron? – ennél aligha van jellemzőbb szünidei kérdés. Aki csak megengedheti magának a „klasszikus” szabadságolást, és pár hétre környezetet cserél, talán már kora tavasszal válaszolni tudott volna rá. Persze olyanok is vannak, akik a „hirtelen felindulásból elkövetett” nyári utazásokra voksolnak, olyanok, akiknek mintegy varázsütésre lett elegendő a mindennapi munka ugyanolyanságából.

Előkerülnek az utazótáskák, megint egyszerre több irányba kell figyelni: semmi se maradjon ki. Ki fogja öntözni a növényeket, ki eteti meg a macskát, ki van-e fizetve a számla, van-e zöldkártya?

Vajon a becsomagolandók hierarchiájában akad-e figyelem a szellem táplálásáról való gondoskodásra? A trikók és egyéb fontosak mellett maradt-e hely, mondjuk, egy könyvnek? Sokszor úgy érzem, ez az utolsó vagy utolsó utáni kérdés a készülődés szertartásában. Lesz-e kevéske szívkarbantartás, elmefényesítés, lélekcsiszolás? A gyerekek számára vélhetőleg amúgy is „muszáj” valamit olvasni, mert a kötelező házi olvasmányok, mióta a világ, a nyár vakítóan kék egén a báránnyelű, amelyekből augusztus-szeptember fordulóján már egyre sötétedő viharfelhők kerekedhetnek. De mi, felnőttek, olvasunk-e nyáron?

Jó okunk van azt gondolni: míg a gyermekek figyelmét valamelyest rá lehet (ne) irányítani a tápláló könyvre, addig a nem-olvasó felnőttek e tekintetben reménytelen anyag. Igen, féltő, hogy ha valaki a gyermek- és kamaszkor során nem szerzi meg vagy elveszti az olvashatnékját, azt felnőttkorban igen kis valószínűséggel nyeri el (vagy vissza). Mert hát bőven van mire hivatkozni: a munka sokaságára és az idő kevésbé, az egzisztenciális szorongatottságra, amely mellett az olvasás egyenesen könnyelmű henyeség. Aki olvas, az olyan, mint az a bizonyos tücsök,

aki mind csak hegedált, ahelyett, hogy felhalmozta volna magának a betevőt. Ezek szerint La Fontaine is hiába élt; még egy fölösleges tanmese!

Az ezredforduló küszöbén végzett erdélyi olvasásszociológiai vizsgálatok során Gereben Ferenc megállapította, hogy Erdélyben – viszonyítva a magyarországi helyzethez – még mindig többet olvasnak. Azt is megállapította, hogy a felnőtt lakosság olvasói ízlésében egyfelől a kisebbségi identitás által ihletett hagyománytisztelet, másfelől a kommercialitásoknak tett engedelmények világa ütközik össze. Számszerűségeket igazolta, hogy az olvasáskultúra és a magyarságtudat színvonala egymást erősíti, illetve együtt gyengül meg.

De hasonló kapcsolat áll fenn a vallásosság és az olvasáskultúra között is. A többet olvasók kategóriájában a vallásosak, illetve a vallásosságtól tudatosan elzárkózók erősen képviselt „csoport”. Ugyanakkor akik vallásukat csak esetenként vagy ímmel-ámmal gyakorolják, azok általában nem, vagy igen keveset olvasnak. Másképp, egyszerűbben szólva: a világnézetileg elkötelezett ember „jobb” olvasó, következésképpen kidolgozottabb szemlélmű, nagyobb műveltségű. Ami megint csak oda vezet, hogy az életet cselekvésként felfogóknak, a kezdeményezőknak, az alakítóknak előnyük van a passzívakkal, a „megszokottakkal” szemben. Másfelől: akik a vallásosságukban egy vagy több vallásélményt tudnak kamatoztatni, azok is jobban kötődnek a könyvhöz. Akiknek az életében akadt olyan vallási fordulópont, amelynek következtében „új és személyes kapcsolatba kerültek a vallással”, egyértelműen többen és többet olvasnak az azoknál, akiknek nem volt ilyen élményük.

Az olvasásszociológus következtetései nyilván ma is helytállóak, bár kétségkívül ki vannak téve a múlt idő koptatásának

is. Az integráció, a kulturális feltételek sebes változásai, az alternatív információs/művelődési lehetőségek gyarapodása és a fokozódó létbizonytalanság vélhetőleg átszínezi mindazt, amit az olvasásról, az erdélyi olvasáskultúráról eddig gondoltunk. 1997-ben Erdélyben a magyar lakosság körében 16% olvasott rendszeresen (évente legalább 12 könyvet), 31% pedig egyáltalán nem. Gyanítható, hogy mára – vagyis közel tíz év múltán – a rendszeres olvasók aránya valamelyest

csökkent, a nem-olvasóké növekedett, de kismértékben növekedett a nagyon ritkán (évente 1–3 kötet) vagy időnként (évente 4–11 kötet) olvasók aránya is.

Megadja-e (ismét) a kegyelemdőfész az izlelgethető mondatoknak, összefüggő tartalmaknak a mozgóképek pergése, a világháló kritikátlan és olykor botrányosan igénytelen szálainak, lapjainak zuhataga – vagy akár csak a közöny? Reméljük, nem. Szellemünket, ezt a mindentől megkülönböztető adományt a bölcs és szép beszéd, a nemesen kimunkált szöveg, mások Istentől kapott tehetségének fénye leginkább és legegyszerűbben könyvek révén világíthatja be.

Jakabffy Tamás

Fohász – mindennapi lelkünkért

Lélek és kenyér.

Mennyi minden kapcsolódik e két valósághoz, fogalomhoz! – Hol vannak, hogyan jelentkeznek életünkben, jut-e mindenkinek belőle? Mert nem nagyon mutatkozik, süt át, világít, melegít a lélek mindennapi tevékenységünkben, és nem jut mindenki asztalára a mindennapi kenyérből sem. Pedig sokan éheznek ebben a világban – lélekre és kenyérré egyaránt –, de általában csak a kenyéréhségre szokás felfigyelni. Ne válasszuk el egymástól e két fogalmat, valóságot! Hiszen most a lélek kenyéréről van szó. Arról a táplálékról, amely a lelket táplálja, erősíti, de ugyanúgy van szüksége rá a testnek is, mint a léleknek. A spártaiak jelmondatát – „Ép testben ép lélek” – kissé módosítva úgy is elmondhatjuk: az ép lélekben erőssé, egészsé, egészségessé válik a test is.

Korunkban jogos is a jelmondat átértelmezése, a tagok sorrendi megfordítása, értékrendi revíziója. Hiszen ma elsősorban a testkultúrára tevődik a hangsúly. Az „izompacsirtaság” kialakításával sokan úgy vélik, megoldották, megvalósították az emberi lét legfontosabb feladatát.

Az ókori görög életszemléletben megvolt az az összhang, egyensúly, amely az emberi lét testiségén túl a lelki valóságra, annak elhanyagolhatatlan fontosságára mutatott. Ki is emelte ennek jelentőségét, s a kettősség egymástól való függőségét, elválaszthatatlan voltát.

Amikor korunk emberi életének gyengeségeit, visszasságait, útvesztéseit vizsgáljuk, nem elégséges megállapítani, hogy az úgynevezett fogyasztói társadalom egyre terjedő, eluralkodó életszemlélete az oka ennek az elerőtlenedésnek, lélek- és önvessztésnek, hanem kiutat, megoldást is fel kell mutatni ahhoz, hogy igaz önmagunkra találhassunk.

Kinek is lenne a feladata ennek az útnak a kijelölése, ha nem az egyháznak, az evangélium szolgálatát vállaló egyháznak, aki/amely elkötelezte magát arra, hogy Jézus élete és tanítása alapján, az ő szellemében szolgálja Istent és az embert, szolgálja népét?! Mint ahogy Jézus mondta: „nem azért jöttem és vagyok, hogy nékem szolgáljanak, hanem hogy én szolgáljak sokaknak.” Arra a Jézusra nézünk most, aki azt vallotta magáról, hogy „én vagyok az út, az igazság és az élet” – ezen az úton járjatok, kövessetek, higgyetek, biztatok bennem... De ez nem elég! Járjatok az én utamon! Mert ennek az útnak lényege: közelíteni, közel lenni Istenhez. És nemcsak néhanapján, ünnepi alkalomkor, veszély, bánat, sorscsapás idején, de éjjel és nappal, örömben és bánatban egyaránt, elszakíthatatlanul.

Jézus teljes valóságában odahajolt Istenhez, mindannyiunk Atyjához. Kereste, kutatta akarátát, hallgatta és megfogadta tanácsait és úgy járta élete útját. Istenben élt, mint magzat az édesanyja méhében, s nem szakadt el tőle, nem vágta el a köldökzsinórt, amely összekötötte vele.

A ma embere számára az egyik legfontosabb, leglényesebb felismerés az kell hogy legyen, hogy „Istenben élünk, mozgunk és vagyunk”. Ha ezt nem akarjuk tudomásul venni, ha „félretesszük”, minden emberi képességünk, tudásunk mellett is sötétben botorkálunk, zsákutcába jutunk.

Ha Istent csak jóságos meglepetésekben mutatózó, segítő nagybácsiként rángatjuk elő, életünk házat homokra építjük.

S ezt a házat, bár a laza fundamentum megcsúszása után újra és újra megpróbáljuk javíttatni, tatarozni, igazán biztonságossá, erőssé nem tehetjük.

Egyházunk évente általában négy alkalommal az úrvacsorát, a lélek kenyerét és borát szolgáltatja ki híveinknek, Jézusra emlékeztetve, figyelmeztetve – Istenhez és szétszóródott híveinket egymáshoz közelítve. Sokan úgy értelmezik ezeket az ünnepi alkalmakat, hogy ez elégséges lelkük erősítésére, táplálására, de még többen vannak, akik még ezt a lehetőséget sem veszik igénybe. A lélek tápláléka nemcsak az úrvacsorai jegyekben áll. A lélek is elsóványodik, elsorvad, ha *mindennap* nem táplálják. De nemcsak táplálni kell, hanem élni is vele. A kéz, a láb is megmerevedik, képtelenné válik munkára, járásra, ha nem használják. Az agy is beszűkül, ha nem foglalkoztatjuk. S a lélek is megfakul, elveszti világosságát, életet erősítő, megtartó hatalmát, az életnek színt és ízt adó voltát, ha nincs jelen mindennapi életünkben.

Mutasd meg a te lelkedet cselekedeteidben! Vigyázd, óvjad, erősítsd, tápláld, vérted fel lelkedet, hogy a külső, romboló hatások erőt ne vegyenek rajta! Az örök forrás, a soha ki nem apadó kút maga Isten!

A szántó-vető ember valamikor kora hajnalban kiment a mezőre, s munkája kezdetekor levette kalapját, föltekintett az égre, és fohászt rebegett. S már feljött a vacsoracsillag, amikor aznapi munkáját befejezve újra Istenhez fordult, megköszönve mellette-állását, hálát mondva érte, munkájára áldást kérve. Imával kezdte s imával fejezte be napját. Minden áldott nap! Erős volt a lelke, mert Istentől kapta nemcsak a mindennapi kenyerét, de lelkének kenyerét is. Mert kérte, és nem feledkezett el róla. S ha volt jégverés, szárazság, akkor is tudott reményleni, bízni, kitarítani. Nem omlott össze. Olyan volt a kapcsolata Istennel, mint a földdel, amelyen megvetette a lábát, a földdel, amely megtermette családjának a mindennapi betevőt. Nem tudott és nem is akart elszakadni egyiktől sem, mert tudta, hogy csak így teljes az élete.

Sokat változott a világ. Az ember mindennapi kenyerét már az üzletben vásárolja. S ez sem az a tartós, tápláló kenyér, ami egykor volt, csak áru, hasznot hozó „cikk”, amely pár nap alatt megpenészedik, mert *adalékok* halmaza. Jézus imája azonban ma is változatlan, amit el-elmondunk. S imáink közben ott lapul mögöttes gondolatunk, hogy adja meg Isten a *pénzt* számunkra, hogy legyen kenyérré s mindenre, amire vágyunk. Pedig talán így kellene imádkoznunk: „Add meg, Urunk, a mi mindennapi lelkünket!”

Kiss Károly

Köszönet

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik osztoztak bánatunkban és fájdalmunkban, amely minket ért Kiss László lelkész, drága férj és édesapa, pótolhatatlan gyermek halálával. Köszönjük az amerikai testvérgyülekezeteknek a tetemes segítséget, az Erdélyi Unitárius Egyháznak, az erdélyi és a határon túli unitárius lelkészeknek, az egyházi alkalmazottaknak, a tordai és Torda-környéki magyarságnak – felekezetre való tekintet nélkül – a lelki és anyagi támogatást. Kérjük a jó Istent, ő jutalmazza áldozatukat és együttérzésüket, őrizze meg Mindannyiukat és Családjukat a hasonló veszteségtől.

a bánatos özvegy, Matild és a gyerekek: Anna és Lacika,
valamint az örökre szomorú szívű szülők: Kiss Sándor és Irén

Ötszázötven éve kondulnak meg minden délben a harangok

Ki ne tudná, hogy a déli harangszó Hunyadi János törökök fölött aratott nándorfehérvári győzelmének emlékére szól nap mint nap. A nagy államférfi 1407–1409 körül született, s fényes legendák szövődtek ifjúsága köré. Születése azonban a hanyatlás, a magyar államhatalom süllyedésének szomorú korszakára esik.

Nagy Lajos a maga rendjén megeremtette a hatalmas magyar birodalmat, amelynek határait három tenger mosta.

Hunyadi János egyetlen közel egykorú – nem hiteles – képi ábrázolása a Thuróczy krónika brünni kiadásából (1488). Ismeretlen német mester fametszete.

Zsigmond és Albert királyok alatt innen is, onnan is elragadtak belőle. A királyi hatalom abszolút tekintélye elenyészett. A kapzsi és hatalmaskodó magyar főurak megtagadták a törvénytiszteletet, öntörvényű anarchiájukkal aláaknázták az ország harci erejét. E sötét, viszontagságos időkben adta az Isten a nemzetnek Hunyadi Jánost. Nélküle elveszett volna az ország. Kelet felől ugyanis hamarosan közeledett a vészterhes felleg, amely Mohácsnál valószínű „orkánban” mutatta meg erejét. II. Murad szultán Magyarországot végleg meg akarta törni, adófizető török tartománnyá akarta tenni. Az ország és a nemzet elkerülhetetlenül áldozatul esett volna a hódításnak, ha nem lép fel Hunyadi János, aki világhírét egyértelműen a törökökön aratott győzelmével alapozta meg. Ősi magyar nemesi családból származott, ifjúkorát Zsigmond király szolgálatában töltötte. Hű szolgálataiért a király szép birtokkal és hivatalokkal látta el. Kimagasló egyénisége, vitézsége és lángesze révén annyira kimagaslott kortársai közül, hogy Szilágyi Mihály macsói bán örömmel adta hozzá feleségül húgát, Erzsébe-

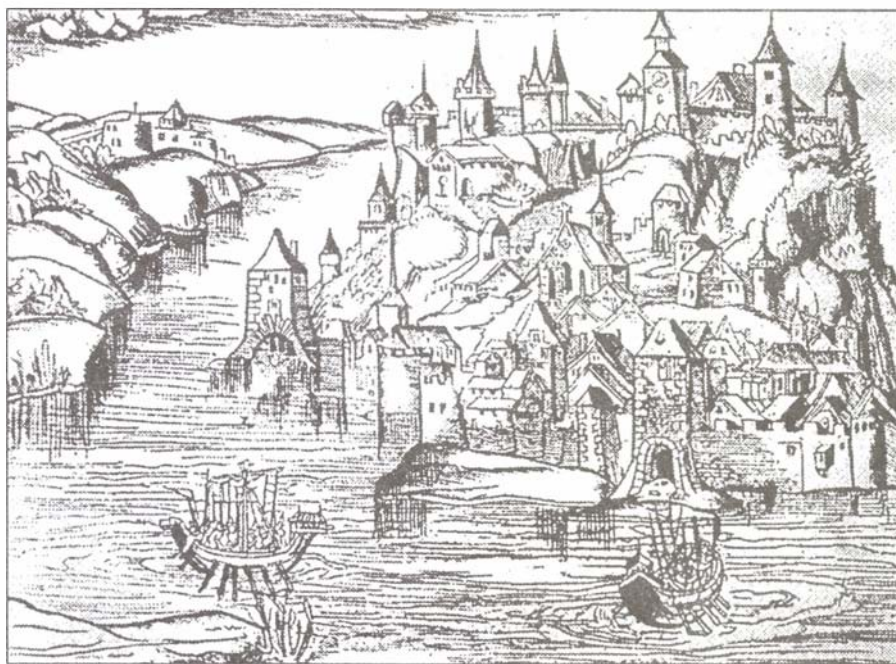
tet. E házasság két nagy lelket forrasztott össze, akiknek szerelméből újabb két fényes szikra pattant ki: Hunyadi László és Hunyadi Mátyás.

Ulászló király a törökök és a csehek fölött aratott fényes győzelmeikért Hunyadi Jánost és Újlaki Miklóst erdélyi vajdákka nevezte ki. Hunyadi ekkor már temesi gróf, szörényi bán és erdélyi vajda volt. Nem sokkal ezután a király az Alföld kapitányának is kinevezte, és Nándorfehérvár oltalmát is rábízta. A törökök gyakran átkeltek a Dunán és a Száván, de Hunyadi mindig visszaverté őket. A rendek 1446-ban Rákoson országgyűlést tartottak, s ott Hunyadit egyhangúlag kormányzóvá választották.

Egész politikája a török hatalom megtörése körül forgott. 1448. október 17-én szembeszállt Murad szultánnak a Rigómezőn, de háromnapos küzdelem után seregei vereséget szenvedtek. Az új pápa, Callixtus azt a fő célt tűzte ki maga elé,

szág Mihály és Hunyadi László (Hunyadi János elsőszülött fia) voltak. Hiába ostromolták a várat, a törökök nem bírták bevenni. Szilágyi értesítette Hunyadi Jánost, hogy amennyiben nem küld segélycsapatokat, néhány napnál tovább nem tarthatják magukat. Hunyadi erre összegyűjtött kétszáz naszádot, megrakta fegyveresekkel, ezzel akarta leszorítani a vár alól a török hajóhadakat. A törökök háta mögé kerültek, s így tervük sikerült, az oszmánok négy, gazdagon felszerelt hajója is a magyarok kezére került. A várat ekkor Hunyadi élelemmel és elegendő lőszerrel látta el. 1456. július 21-én a szultán általános rohamot rendelt el. Utcáról utcára folyt a véres harc. Hunyadi Szilágyival, Kanizsai Lászlóval meg Rozgonyival hatalmas erővel az ellenségre csapott. Szabályáiktól halomra hulltak a megrémült törökök, s meg sem kísérelték az ellenállást, futott, ki merre látott. Nándorfehérvár július 22-én déli tizenkét órakor örömmorban úszott. Ennek emlékére kondulnak meg – a pápa utasítására – minden délben a harangok.

A győzelem szörnyű lidércnyomástól szabadította meg a nemzetet, a fenyegető félhold hosszú időre elhomályosult Nándorfehérvárnál. Hunyadi Jánosnak azon-

A nagy győzelem (1456. július 3–22.) színtere. Nándorfehérvár. 16. századi metszet

hogy az oszmánokat nagy keresztény összefogás árán szorítsák ki Európából. Kapisztrán János szerzetes ennek elősegítésére Magyarországra ment, hogy buzdító szavaival a nemesség és a jobbgátság ezreit állítsa csatasorba a kereszt védelmében. A szultán azonban megelőzte őket, és 1456. július elsején százötvenezer emberrel vette ostrom alá Nándorfehérvárt, amelynek kapitányai Szilágyi Mihály, Or-

ban ez volt a „hattyúdala”. A táborban elkapta a pestist, és nem sokkal a győzelem után, 1456. augusztus 11-én Zimolyban meghalt. 550 évvel ezelőtt „kialudt a világ fénye”.

Nekünk, keresztény utódoknak kötelességünk halálának évfordulóján kegyelettel felidézni hőstetteit.

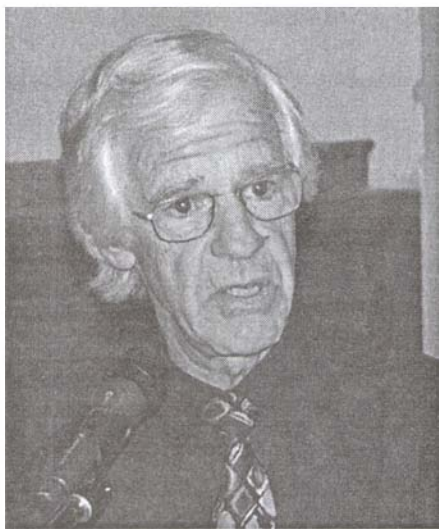
Gálfalvi Gábor

Egység (?) a különbözőség mögött

Július 3–8. között Kolozsváron tartotta évi szimpóziumát az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa (ICUU).

Ízelítő a témákból, programokból:

Dr. Szabó Árpád püspök (EUE) – teológiai alapozás: az unitárius vallás kelet- és közép-európai hagyományai; *John Buehrens* (USA) – teológiai alapozás: Az „új kor” vallási és teológiai paradigmái; hogyan teologizáljunk; a szervezetek és mozgalmak teológiai támogatottságáról; *Paul Rasor* (USA) – Globalizáció és szabadelvű hittudomány: teológiánk jegyei és kihívásai. Modern és posztmodern a hittudományban; *Dennis McCarty* (USA)

– Teológia a változó korban. A globalizáció és a terrorizmus mint a hittudomány modern kontextusa; *Jaume DeMarcos* (Spanyolország) – A szabadelvű vallásosság hárompillérű szintézise: a személyközpontúság, a spirituális pluralizmus, új hangsúlyok: felszabadítás és megváltás; *Derek McCullough* (Új-Zéland) – A déli félteke távlatai: liberális vallási hagyományok Ausztráliában és Új-Zélandon; *Olga Flores* (Bolívia) – Latin-amerikai perspektívák; *Koppándi Botond* (Torockószentgyörgy) – Hogyan képeződik le az unitarizmus és univerzalizmus a liturgiában? Milyen teologikumot közvetít a liturgia?; *Jaroslava Dittrichová* (Csehország) – A vallás mint a transzcendencia és metafizika felé fordulás. Transzcendens gyökereink és forrásaink a racionalizmus és individualizmus tükrében. A modernizmusok és a 20. századi totalitarizmusok; *kerekasztal-beszélgetések*: egyház és állam viszonya (témavezető: *Alan Ruston*, Anglia), totalitarizmusok (témavezető:

Pap Mária, Szentivánlaborfalva); *Richard Boeke* (Anglia) – A szabadelvű vallásosság társadalmi és etikai dimenziója. A hit és a bizalom mint liberális vallási értékek. Diverzitás és egység a hitben?; *vita*: gyakorlati etika (*Fulgence Ndajigimana*, Burundi; *Gordon Oliver*, Dél-Afrika; *Cliff Reed*, Anglia; *Székely Kinga Réka*, Homoródszentpéter); *kerekasztal-beszélgetés és összegzés*: Merre tovább? (*Paul Rasor*, *Jill McAllister*, USA)

A konferencia harmadik napjának egyik kávészünetében néhány résztvevőtől benyomásaikat, véleményüket tudakoltuk, arra kérdeztünk rá, milyen irányban kutakodik és merre visz tovább az idei ICUU-szimpozium.

Kovács István (Sepsiszentgyörgy): A konferencia arra a kérdésre próbálja keresni a választ, hogyan tudunk alkalmazkodni a posztmodern világban a gyors változásokhoz vallási téren. Miközben Erdélybe mélyednek az unitarizmus gyökerei, idemutatnak legsajátosabb hagyományai, felmerül a kérdés, hogyan tudunk a változó világ kihívásaihoz alkalmazkodni. Bár a különböző tagországokban a korjelenségek hasonlóak, a különbségekből mégis mindannyian tanulhatunk. Úgy érzem, az ICUU-nak ez a konferenciája egyféle mérföldkő, hiszen stratégiákat próbál keresni arra, hogy a 21. században hogyan lesz tovább: az unitarizmus vagy marad a kisebbségi „elit klub” státusában, vagy megpróbál kilépni, és az értékrendjét megkísérléi felelősen megosztani a vi-

lággal, hogy ne csak önösen éljük meg a jézusi eszményeket. Az elitizmus persze éppen Erdélyre igen kevésbé jellemző, hiszen a mi unitarizmusunknak határozottan népegyház jellege van. Számunkra éppenséggel ez az izgalmas, hogyan tudja inspirálni mondjuk az amerikai „elitista” univerzalizmus által megtestesített, hangsúlyosan intellektuális vallásosságot egy olyan vallásosság, mint a miénk, amelynek nem a ráció, az intellektualitás a legfontosabb jellemzője, hanem a hitelesen megélt szellemiség, lelkeség. Ilyen értelemben úgy érzem, hogy – bár sohasem lehetünk megelégedve önmagunkkal – mi sokat tudunk adni a világnak. De ugyanígy érezhetnek az indiai vagy indonéziai unitáriusok, akik egészen más lelkeséggel járulnak hozzá az ICUU színskálájához.

Czire Szabolcs (Kolozsvár): Az előadások mindegyike a nagy paradigmaváltások, a posztmodernizmus, a világ alakulásfolyamata témáját bontogatta, és az unitarizmus – illetve általában a szabadelvű vallások – e korkérdésekre adható válaszai között próbált (volna) eligazodni. Persze az előadók alapvetően csak a kérdések megfogalmazásáig jutottak el. Volt, aki missziológiai, szotériológiai vagy akár krisztológiai problémákat feszegetett a posztmodern valóság kapcsán. Úgy látszik, az unitáriusoknak lassan külön diszciplínát kellene alapítaniuk, valamiféle „kérdésológiai tanszéket”, amellyel segítenének felmutatni a legjelentősebb, legérdekesebb problémákat.

Számomra az utóbbi nap igazán érdekes előadása a barcelonai *Jaume DeMarcosé* volt. Ő abból indult ki: mennyire tekinthető modernkori „terméknek” az unitárius és univerzalista vallás, mennyit szívott magába a modernből. A modern kor végén, a 20. századig az volt a közvélekedés, hogy az UU arról beszél, amiről

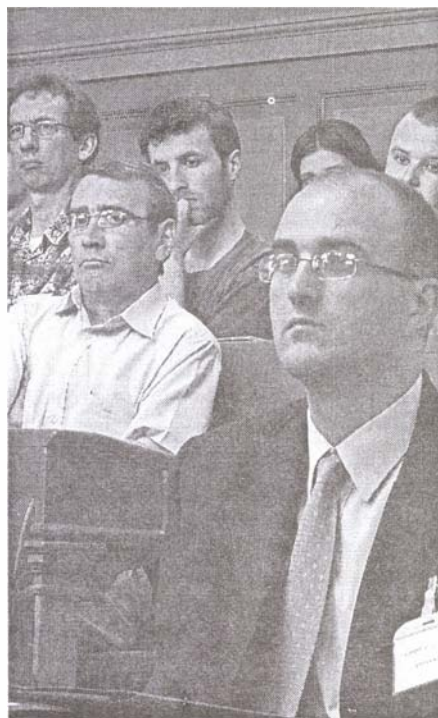
a posztmodern beszél. Ennek ellenére, amikor a posztmodern a 70-es évek táján elkezdett dülöngélni, akkor az UU egyházak észrevették, hogy talán mégis ők vesztek a legtöbb tagot. Kiderült, hogy az UU egyáltalán nem a „posztmodernnek megfelelő” életérzést fejez ki. Ebből a kérdésből elindulva DeMarcos három pillért próbált azonosítani, amelyeken az univerzalizmus egyfelől mostanáig is állt, de amelyeket – másfelől – újabb értelmezéssel, korhoz-igazítással kellene megszilárdítani.

Az egyik „pillér” a személy központi elve. Minden vallásnak fel kell mutatnia valamilyen nagyobb értéket, amely közös alapként jelenik meg, s amely kijelöli az emberek számára, hogy minden sokféleség mellett is mi az, amit „imádunk”, miért gyűlünk össze. Miután DeMarcos végigpörgette az univerzalizmus alapelveit, a 70-es években meghatározott princípiumokat, hivatkozva azokra a teológiai vizsgálódásokra, amelyeket e tárgyban végeztek, egyetlen olyan végső értéket tudott megnevezni, amely az imádat tárgya lehet, ez pedig maga a személy. Első megközelítésben ez persze azt sugallja, mintha kisistenekként magukat imádnák az emberek. Valójában azonban pontosan a fordítottja igaz: azzal, hogy a szabadelvű vallásosság a személyt hozta be mint legfőbb értéket, ugyanakkor ennek a tökéletlenségét és határérzetét is megérzékítette, aminek kapcsán eleve a közösség fontossága értékelődik fel. A közösség az egyetlen olyan közeg, amelyen keresztül a személy értéke értelmezhető. A személynek tehát mint társadalmilag megkonstruált lénynek van mit mondania a világ számára – csak persze az önimádat köréből kell kilépnie valamilyen módon.

A második alapgondolat az volna, hogy rá kell mutatni a vallási pluralizmus túlértékelésének csapdájára is. Gondolatébresztőnek találtam a kérdésvetést, hogy amennyiben a pluralizmust olyannyira túlértékeljük, amennyire szokás, vajon marad-e reális lehetőség közös alapot keresni. Ha váltig a sokféleségre hivatkozunk, ezzel hovatovább a sajátosságokat tüntetjük el, s előbb-utóbb senki nem ismer rá a magáéra. Az az „örökkévaló”, egyetemes filozófia, amely feltételezi, hogy minden vallás mögött ugyanolyan közös spirituális alap húzódik: a hagyomány, ez a filozófia áll-e közelebb az UU-hoz, ez az egyetemes, vallások mögötti tartalom mint pluralista alap, vagy egy teljesen radikális, interface-jellegű pluralizmus jelenik meg fő értéként. A mai közember összemosza e kettőt. Amikor elkezdik feszegetni azt, hogy a pluralizmus mögött álló hagyományból jövő emberek teológiája hogy is illeszkedik össze, akkor a beszélgetés általában valamiféle félelem

megfogalmazásába torkollik, hogy valószínűleg egyáltalán nem is férnek össze ezek a teológiák. Ebből pedig egyféle negatív alapállás következik: ne legyen hitvallás, semmit ne fogalmazzunk meg közösen, csak legyünk együtt, ünnepeljünk együtt, hiszen a teológiánkban úgy sincs sok közös.

A harmadik „pillér” volt a legproblematikusabb, és a reakciók is itt voltak a legkritikusabbak: a felszabadítás szotériológiája. Több alkalommal is felmerült az univerzalisták társadalmi érzékenységének kérdése. Akkor van csak létjogosultsága ennek a vallási közösségnek, ha a marginalitásban, a társadalmi igazságtalanságokban megpróbál katalizátorként – kicsinységéből adódóan csak katalizátorként – működni. Az előadó eszkatológiáról beszélt mint olyan hiánycikkről,

amiben az unitáriusok nem túl erősek, az univerzalisták viszont mindig erősek voltak. Az univerzalistáknál mindig megjelent egy olyanfajta eszkatologikus vízió, amely szerint a végidőben minden helyreáll, teljessé lesz. A radikális univerzalista álláspont minden ember egyetemes üdvözülését feltételezi. Felveti ez azt a problémát, hogy akkor hát mi a „különbség” ezen a földön az emberek között, azok között, akik jót vagy gonoszt tesznek. A radikális univerzalista eszkatologikus elképzelés szerint Isten szeretete annyira nagy és teljes, hogy szinte mindegy, mit csinál a kisember, hiszen teljes lesz a végső helyreállítás, az isteni szeretet egyetemesen és üdvösségszerűen árad ki. Ha mi, unitáriusok a korunkhoz szóló eszkatologiai víziót keresünk, akkor valószí-

nűleg ez az univerzalista hagyományból jövő az, amely a mai embernek posztmodern kontextusban mondani tud valamit.

Rezi Elek (Kolozsvár): A konferencián megpróbáljuk azonosságtudatunkat egymás fényében meghatározni; mind-egyik csoport megkísérli teológiai arcát, álláspontját minél érthetőbben felmutatni. A konferencia másik célja pedig, hogy liturgiai kérdéseket vizsgáljunk meg, az istentiszteletek, szertartások mai állapotát, kifejező értékét. A liturgia terén még nagyobbak a különbségek, mint a teológiában, holott az eltérések ott is szembeűnőek. Van egy unitáriusok számára kedves szólásmondás: „unity in diversity” – tehát egység a különbözőségben. Ennek a konferenciának is elsősorban az a célja, hogy megnézzük: a különbözőségek ellenére melyek azok a szálak, amelyek összekötnék. Teológiai szempontból e különbségeket leginkább a kultúrkör, a környezet határozza meg. A liturgiai hagyomány és szokásrend máshol sokkal szabadabb, mint nálunk, nincs annyi kötött forma, mint a mi erdélyi liturgiánkban. Nálunk általában a lelkész és az énekvezér az a két személy, aki az istentiszteletet vagy szertartást vezeti. Máshol a világi hívek bekapcsolódása teljesen aktív, a gyülekezet tagjai valósággal beleépülnek a liturgiába.

Az ICUU nemzetközi szervezet létrejöttének folyamatában a legjelentősebb tényező a Vallásszabadság Nemzetközi Társulata (IARF, korábban Unitárius és Szabadelvű Keresztény Egyházak Világszervezete) 1900-ban történt megalapítása volt, amely a 20. század végére felekezeti alakulattá formálódott, legfőbb céljaként tartva szem előtt a vallási türelem megszilárdítását határokon, földrészekben át. 1995-ben a Massachusetts állambeli Essexben az unitárius és univerzalista egyházak megalakították az ICUU-t. A taggyházak száma ma megközelíti a 30-at, a Tanácsba tömörülő egyházak, szervezetek híveinek taglétszáma pedig mintegy 500 000.

Az Erdélyi Unitárius Egyház az ICUU fennállása óta eltelt tizenegy évben mindig tagja volt a Tanácsnak, amelynek héttagú Végrehajtó Bizottságában is képviselteti magát (jelenleg Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész).

Az ICUU-tagegyházak szervezeti megerősítésében, az új egyházi szervezetek felkarolása terén a Tanács rendkívüli munkát végez. Támogatásával megerősödtek a szabadelvűség terén gyakorlatilag hagyománytalan országok (például Argentína, az egykori afrikai francia gyarmatok) unitárius vagy kisebbségi univerzalista közösségei, illetve India és a Fülöp-szigetek egyházai.

Jakabffy Tamás

A nagyváradi Festum Varadinum ünnepségsorozat keretében május 18-án családias, mégis különlegesen felemelő alkalomnak lehettünk részesei. A bő hétig tartó kulturális eseménysorozat keretében eddig is a csütörtök délután volt az Unitárius Egyháznak fenntartott időpont. Az idénre már annyira megsűrűsödtek a rendezvények, hogy sajnos nem egyszer fedték egymást, mégis zsúfolásig megtelt az unitárius imaház, főbben nemhogy ülő-, de állóhelyet sem kaptak. Ennek oka nemcsak az unitáriusok hagyományos vendégszeretete, de a szervezők igényessége, kitartó szorgalma is. Szokásos módon az egyházközség ebben az esztendőben is első helyet biztosított a vallásos rendezvénynek.

Papp Gy. László unitárius lelkész szászéki szolgálatát követően a testvérfelekezetek képviselőinek ünnepi köszöntésére került sor. Tökés László református püspök, Mátyás Attila evangélikus lelkész és Kiss Albert katolikus provikárius szavai után a nagyváradi unitárius egyházközség egykori jegyzőjének, néhai Kerekes Árpádnak az életét elevenítették fel. Az elhangzott megemlékezés első része az Akik előttünk jártak című sorozatnak, amelyben a nagyváradi unitárius egyházközség „nagy öregjeinek”, egykorvolt gyülekezetépítő személyiségeinek akarunk méltó emléket állítani. Az alábbiakban e megemlékezés szövegét közöljük.

Kerekes Árpád tisztessége

századik születésnapján és halálának huszonötödik évfordulóján

Lehet-e a honvégyat örökölni? Lehet-e a tisztességet? Lehet-e a kemény és mégis mélységesen meleg lelkületet, a szigorúsággal egybekötött túlaradó szeretetet, a vibrálóan színes és mégis lehető legegyszerűbb életet, a derűs mosollyal keveredő könnyörtelen erkölcsi tartást? A szorgalmat és a türelmet? Az igény és igénytelenség között válogatni tudás művészetét? Igazságérzetét, becsületességét és bátor kiállását a mindennapokban és különleges helyzetekben? Ingó és ingatlan töredékeit rendkívüli személyiségének?

A lehető legboldogabb gyermekkort igyekezett Édesanyánkkal együtt számunkra biztosítani. Választott hazájába, Nagyváradra hozott minket és vállalta az ingázás nehézségeit, hogy megfelelő tanulási körülményeket biztosítson számunkra. Amikor este fáradtan, de boldogan megérkezett, számot kellett adnunk arról, hogy szót fogadtunk-e Édesanyáknak. Csak azután örülhettünk ölelésének.

Egész életében honvégygyal vonzódt szülőfalujához, Torockóhoz, ahova szabadsága idején, évente ellátogatott. 1906. május 15-én itt látta meg a napvilágot, Kerekes István gazdálkodó és kereskedő és Páll Judit háztartásbeli unitárius szülők négy gyermeke közül másodikként. Elemi és általános iskolai tanulmányait Torockón, gimnáziumi osztályait a napjaninkban a torockószentgyörgyi hírneves polihisztorról, Brassai Sámuelről elnevezett kolozsvári unitárius főgimnáziumban végezte. 1924-ben a sopróni Bányász és Erdőmérnöki Főiskola Bányamérnöki Karára iratkozott, ahol 1929-ben fejezte be tanulmányait. A színesfémányászat szakon szerzett ismereteit egyelőre nem tudta gyümölcsöztetni, mert a Magyarországon kiállított bányamérnöki oklevél honosításához román nyelvvizsgát kellett tегyen. Mitévő legyen? Meg kell tanulni az állam nyelvét. Jó nyelvérzéke lévén a sportszerető fiatalember, aki egyetemista

korában vasárnaponként Bécsben, futballmeccsreke átjárva, a német nyelvben is jártasságot nyert, gondolt egyet, és 1930-ban Moreni-ben vállalt munkát a Societatea Romano Americana de Petrol kutatómérnökeként. 1932-ben már visszatért Erdélybe és a kristyori (Criștior) bányavállalat topográfusa lesz. Egy év múlva a brádi színesfémánya üzemvezetője. Ebben az időben házasodik meg, 1937 februárjában. 1940-ben családjával Nagybanára költözik, ahol a kereszthegyi üzem főmérnöke lesz. 1944-ben a közeli Erzsébetbányára helyezik, ahol már a család negyedik gyermeke is megszületik, így hát a rokonsághoz való közelítés érdekében újra Erdély déli részébe húzódik. 1947 és 1950 között a vajdahunyadi Vasgyárhoz tartozó Gyaláron, 1950-től Alsóteleken főmérnök.

1952-ben saját kérésére a Nagyváradi Bányatröszthöz tartozó Sonkolyosra helyezik át főmérnöknek. Akkoriban még itt székérrel hordták le a kitermelt nyersanyagot a bányarészlegekből. Ő építette ki az akkor európai színvonalúnak számító csillerendszert. Szakértelme és kitartó fáradozása jutalmául munkaérdemrenddel tüntették ki, örömműnep volt ez a családban is, mert ő maga örömmel dolgozott. A mai főnökök el sem tudják képzelni, hogy járta a mindenki által tisztelt és szeretett „domnu inginer” lóháton a „szektorokat”! Ingázni pedig ott volt a vonat – nem volt szolgálati kocsjia.

1962. május elsején történt nyugdíjazása után sem maradt hűtlen szakmájához. Két évig a Bányatrösztnagyváradi irodájában dolgozott, de túl kényelmesnek vélte beosztását, és a dobrești-i bauxitbánya műszaki részlegén vállalt állást. 1968-tól, amikor véglegesen nyugdíjba vonult, továbbra is a család segítségére tevékenykedett, lelkes Apóként.

1980. szeptember 6-án nagy örömmel érte: szakmai érdemei elismeréseként és

annak emlékére, hogy Sopronban 1930-ban vette át oklevelét, az időközben Miskolcra költözött Nehézipari és Műszaki Egyetemen aranydiplomát nyújtottak át neki. Az ünnepélyes megemlékezésre már meggyengült egészségi állapotban utazhatott el. A következő év nyarán, 1981. július 31-én visszaadta lelkét Teremtőjének.

A szerető szülőre és nagyszülőre mindig lehetett számítani. Nem zúgolódott, ha kenyérért is sorba kellett állni, sőt tartotta a lelket másokban is. „Dacă-i musai, bucuros!” – mondta a sorban gyűrődő román ismerőseinek. Ez volt időskori filozófiája. Fiatalabb korában is a segítőkészség, a csendes szorgalom, a békesség és a becsületesség híve volt. Ha ezt egy olyan emberről mondhatjuk, aki majd-

Kórházlelkészi szolgálat

működik Székelyudvarhelyen,
Sepsiszentgyörgyön
és Kolozsvár 15 kórházában.

Hogy beteg hozzátartozóját
idejében elérjük,
kérjük tartózkodási helyét
(nevét, a kórházat
és a kórterem számát)
a következő telefonszámokon
bejelenteni:

Török Áron, Sepsiszentgyörgy,
0267-316201,
Katona Dénes, Székelyudvarhely,
0266-213100.
Ferenczi Enikő, Kolozsvár,
0740-063767.

**Mindenkire
vigyázni akarunk.**

nem egész életében „főnök” volt, ez nem mindennapi dolog. Persze a szigorú igényességgel társítva. Édesanyánk mesélte, hogy egyszer egy hálás beosztottja tyúkot küldött neki haza, Édesanya persze nagyon örvendett neki. Este hazajött Édesapa, s felháborodva tiltakozott. A vége az lett, hogy Édesanyánk személyesen kellett hogy visszavigye a tyúkot. Mindkét felet „megleckéztette”.

Néhány évvel ezelőtt kirándultunk Brádra. Kíváncsiságból körülnéztünk a Ruda nevű faluban, ahol Édesapánk kezdő mérnökként dolgozott. Egy öreg bányásztól megkérdeztük, emlékszik-e egy Kerekes nevű mérnökre. Hogyne emlékezett volna?! „Ő volt az egyedüli, aki nem engedte, hogy lopjuk az aranyat!” – mondta. Mégis szerették.

Egy másik, szintén anyagi természetű dolog, ami becsületességét és hivatali ügyekben való feddhetetlenségét igazolja: mind a négy gyermekét saját pénzén taníttatta, ő segített az egyetemi államvizsga letételéig.

Fizetése ugyanis 20 (!) lejjel meghaladta a küszöbösszeget, amely alatt jó tanulmányi eredmények mellett ösztöndíjat kaphattunk. Édesanyánk csak otthon dolgozott. Volt olyan év, hogy egyszerre hárman is tanultunk Marosvásárhelyen, Kolozsváron, Temesváron, de csak ún. tanulmányi ösztöndíjat kaptunk, 50 lejt, ami épp csak a diákkotthonra volt elég. A menzajegyet is meg kellett vásárolnunk.

Talán lehetett volna rá lehetőség, hogy egy igazolásra kevesebb összeget írjanak, vagy ki tudja, talán egy időre a fizetési besorolást is meg lehetett volna változtatni, megérte volna. Sok ilyesmit hallottunk kollegáinktól, hogy hát miccsoda ostobaság ilyenkor a bürokratikus pontosság. Nekünk eszünkbe se jutott volna. Nem ezt kaptuk otthonról.

És mit kapott ő otthonról, Torockóról? Az igazságérzet, emberségen és tisztességen kívül még egy adag bátorságot is, hogy megvédje azt, amit jónak lát, hogy tiltakozzon, ha van rá lehetősége. Egy olyan esetről kell itt írunk, amelyről hallgatni kellett, nagyon sokáig. Az erzsébetbányai évek elején nehéz idők voltak, háború vége, a vesztesek üldözése. Kollektív bűnösök ide-odahajszolása. Oda-költözésünk után néhány hónappal, 1945 tavaszán kezdték elhurcolni a németeket. Erzsébetbányán (Strâmbu-Baiut) sok német élt még akkoriban. Kiszállt a katonai vezetőség, hogy vigyék el őket, ki tudja, hova, talán Szibériába. Édesapánknak mint üzemvezetőnek szava és tekintélye volt a faluban. Segítségét kérték, ő pedig megpróbálta a lehetetlent – és sikerült. Húsz német családot mentett meg a deportálástól. Hogy tette? Nemcsak a szíve volt a helyén, az eszét sem veszítette el. Kért egy tolmácsot, elment az orosz kommisszárhoz, és képes volt meggyőzni őt, hogy ezek az emberek nem is németek, nem tudnak már egy szót sem németül,

csak a nevük német. Az egész beszélgetésnek nyomatékot adott azzal, hogy kijelentette: ezek a legjobb bányászai, nélkülük nem is igen tudja teljesíteni a tervet. Határozott fellépése és jól választott érvei meghozták a sikert, ám ezzel a tettevel Édesapánk ellenségeket is szerzett magának – sajnos a helybeli szaktársak körében. Nem sokra rá megjelent a Securitate s őt magát akarták elhurcolni a Duna-deltába, velünk együtt. Ennek elterjedt a híre, és ekkor minket mentettek meg a helybeli lakosok. Élőláncot képeztek a ház köré, ahol laktunk, széttárták a karjukat, és testükkel védték megmentőjüket.

Nálunk a családban jó hangulat volt, béke és kedvesség. Édesanyánk se tűrte a háborgást és fölösleges vitákat. A múlttól pedig nem beszéltek. Egy pohár jó bor mellett – amit éveig még Édesapánk készített nyugdíjas korában – szívesen énekelt, Édesanyánkkal együtt. Rendkívül muzikálisak voltak mindketten, zongorát vettek, s játszottak is rajta.

Mi megpróbáljuk menteni nyíltszívű, derűs lelkük örökségét. Igyekszünk ellátogatni Torockóra is, hiszen a honvágy is örökölhető.

A nagyváradi unitárius templom szószékének himzett terítője Édesapánk ajándéka, még élő húgának, Tóbiás Juditnak gyönyörű kézimunkája.

Összeállította ifj. Kerekes Árpád és három testvére, Éva, Anna és Ágnes

Ki a köznek él, annak élni érdemes

Rangos unitárius vonatkozású eseménynek adott otthont a marosvásárhelyi Bod Péter Diakóniai és Tanulmányi Központ június 23-án: a nemrég 80. születésnapját ünneplő Kolcsár Sándor nyugalmazott lelkész, tiszteletbeli esperes kulturális tevékenységét méltatta az EMKE Maros megyei szervezete.

Előjáróban a szabédi egyházközség kórusa énekelt, amelynek legfiatalabb tagjai Szabédi László-verseket szóltattak meg.

Dr. Ábrám Zoltán, az EMKE Maros megyei elnöke és a Bod Péter Diakóniai és Tanulmányi Központ igazgatója régi adósság törlesztéseként értékelte, hogy a marosvásárhelyi unitárius egyházközség széles nyilvánosság előtt köszönheti meg egykori lelkészének, hogy évtizedeken át buzgón támogatta az erdélyi magyar kultúrát és kezdeményezésére a Bolyai utcai egyházi tanácsterem igazi kulturális fellelővára nőtte ki magát, ahol rendszeresen került sor közművelődési, közösségépítő eseményekre. Ráadásul székhely hiányában tizenkét éven át a Bolyai utcai 13 szám alatt működött az EMKE Maros megyei szervezete, itt tartottak fogadóórákat és megbeszéléseket – ugyancsak Kolcsár Sándornak, „a közművelődés mecénásának” köszönhetően.

Méltatása végén Ábrám emléklapot adományozott Kolcsár Sándornak és a marosvásárhelyi unitárius egyházközségnek a magyar kultúra ápolásáért kifejtett áldozatos tevékenységéért, kiemelve az EMKE évszázados jelmondatát: „Ki a köznek él, annak élni érdemes.”

Nagy László lelkész-esperes bensőséges hangvételű méltatását követően – aki az ünnepeltben egykori „principálisát” is

köszönthette – Török István lelkész Kolcsár Sándor szülőfaluja, Olthévíz jelképes ajándéka gyanánt az olthévízi unitárius templomot ábrázoló grafikát ajándékozott az ünnepeltnek. Ábrám Noémi, a Maros megyei EMKE titkára nyitotta meg az unitárius vallású, Kolcsár Sándor lelkészéje idején konfirmált Novák József címerkiállítását, amelyet kimondottan az ünnepelt tiszteletére hoztak létre, s amelynek gerincét a történelmi magyar egyházak, Erdély, Marosközék, Maros-Torda vármegye címerpajzsai alkották. A kiállítást az eseményen részt vevő tíz unitárius lelkész és hitvestársaik is megtekinthették. Állófogadással és kötetlen beszélgetéssel zárult a Kolcsár Sándor közművelődési tevékenységét méltató, életpályáját ismertető rendezvény.

Pálffy Tamás Szabolcs

Szélzúgásban

Nyilván sokan vannak, akiknek egy tárgy változást hozott az életében. Vajon véletlenül?!... Ezen sokat gondolkoztam.

Történt ugyanis, hogy a tavaly ilyenkor egy szélcsengőt vásároltam. „Csak úgy”, mert megtetszett, mert szépnek láttam, mert úgy éreztem, hozzám kívánczik... Természetes színű kerámiatest, tíz apró napocska csilingel, mosolyog minden fuvallatra. Ha túl erős a szél vagy netalán vihar van, az is megtörténik, hogy a napocskák összegabalyodnak, a fejük tetejére állnak. Türelemmel, apró ügyességgel ki kell gabalyítani őket. Olyankor, míg az egyes napocskák a függetlenségüket várják ujjaim között, megsajnálom őket: „Elég minden napnak a maga baja.”

Elgondolkozom. Hányszor van ez így a mi napocskáinkkal is. Annyi mindent el- és felvállalunk, hogy teljesen „összegabalyodnak” napjaink, és körülöttünk minden a feje tetejére áll. Akkor pedig jön Isten, aki türelemmel, apró ügyességgel mindent kiigazít, mindent helyre tesz.

Aztán meg ott a szélcsengő hangja. Egy évet gyötrődtem rajta: honnan olyan ismerős? Miért szeretem ennyire? Miért várom annyira, hogy megszólaljon?

Aztán rájöttem. Történt ugyanis, hogy az idén ismét vásároltam egy szélcsengőt. A gyermekünk 20. születésnapja volt. Öt apró fehér rudacska. Kínai vagy japán írásjelekkel? – sajnos nemigen tudom megkülönböztetni. De van, aki tudja, miért épp ilyen vásároltam! Biztos nem eredeti holmi, nyilván olcsó hamisítvány, tele yin meg yang szimbólumokkal. Elővettem hát Szimonidesz Lajosnak *A világ vallásai* című könyvét. Abban olvastam többek között a következőket: „A yang szimbóluma egy hosszú egyenes vonal, a yin két rövidebb vonal. E két szimbólumnak két vagy három sorban való variációi különböző dolgokat, erőket, esetleg isteneket jelentenek. A tao

ezekben a vonalváltozatokban jut kifejezésre, csak magyarul kell tudni a vonalak jelentését.” Mivel én nem tudom magyarul – és nem is szeretném – a vonalak jelentését, csak fülelek.

A felfüggesztés után már alig vártam egy valamire való fuvallatot. Nem sokáig váratott magára. Másnap erős szél kezdett fújni. A szélcsengő megszólalt. Hamisítvány ide, hamisítvány oda, a hangja gyönyörű.

És füelve, hallgatva a hangot, egyszerre minden eszembe jutott... A gyermekkor, a „veresbelű” körtefa, a ringló, a vackor, a barackfa és az édesapám szélcsengői. Fél- vagy egyliteres, alj nélküli üvegek, a belsejükbe vasműtyükrére kötött, kilógó tollszárakkal. Eredeti rendeltetésük a madár-riogatás volt. Közönséges madárijesztők voltak tehát.

Ülök a szélcsengők közelében, és minden eszembe jut. A „veresbelű” körte ize, ami annyira utánozhatatlan, és azóta sem kóstoltam hozzá hasonlót. Eszembe jut a földre potyogott sok-sok vackor, amit minden nap kötelezően fel kellett szedni. S hogy mennyire szúrtak a „málnafák” szőrös ágai, azt még most is érzem. Különböző fürdésről szó sem lehetett, hiába vártak barátnőim, a „fajlák”, ahogyan édesapám nevezte őket. És este-felé a „kantáros” fazékban szét-

hordtuk a vackort a rokonoknak, szomszédoknak, barátoknak. Aztán cserében ők is hoztak valami finomságot nekünk: „csengettyűs” vagy „fojtós” körtét, vajas almát, nagyszemű egrest, folyton termő epert vagy csemegekukoricát. Akkor mindenki tudta, hogy kinek milyen fája, gyümölcse vagy egyéb ritkaság-számba menő terménye van.

De mára nemcsak a szokások, hanem a fák is kivénültek, gyümölcsük egyre kevesebb – vagy egyáltalán nincs is. S az újraültetett fákból már mindenkinek ugyanolyan van. „Egyenfák” mind egy szálig.

Egész biztos, hogy vannak rajtam kívül mások is, akiknek valamilyen tárgy gyönyörű emlékeket idéz vagy változást hoz az életében. Ezért nem lehetetlen, hogy holnap megveszem azt a bambuszból készült másik szélcsengőt is. Készül a szimfónia.

Benedek Enikő

Rugonfalvi ökuménia

„Lehetséges lenne-e, hogy az unitáriusok együtt konfirmáljanak református osztálytársaikkal?” – tette fel a kérdést egy rugonfalvi konfirmándus édesapja 2003 telén.

Csekefalváról beszolgáló lelkészként több szempontból is váratlanul ért e szokatlan kérdés. Gondolkodási időt kértem tehát. A szokatlan kérdésfelvetés mellett még két alternatíva volt: a rugonfalvi református templomban tartani a szertartást vagy a csekefalvi konfirmándusokkal együtt – minthogy Rugonfalva leányegyházközségnek nincs saját istentiszteleti helye. Beszéltem a helyi rugonfalvi refor-

mátus lelkésszel, Farkas Ferencsel, aki teljesen nyitott volt az ötlet irányában. Megbeszéltük a részleteket: párhuzamosan végezzük a szertartást, ő az egyházi beszédet mondja, az imákat, a kikérdezést, a fogadalomtételt, az egyháztaggá fogadást egymás után végezzük, az úrvacsorai beszédet és a végső áldást én mondom. Ezután megkerestem Szombatfalvi József esperest, akinek elmondtam a javaslatot és a megbeszélés eredményét, megkérdeztem: megtarthatjuk-e közös szertartásban a konfirmálást. Ő – ismerve a rugonfalvi viszonyokat, hiszen néhány éven keresztül beszolgáló lelkész volt – igent

mondott az első hallásra talán szokatlan kérésre.

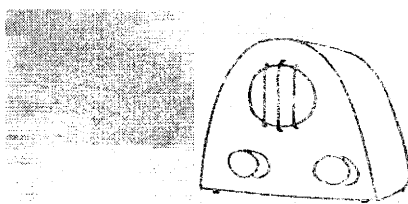
Szokatlan volt, mert tudtam szerint közös konfirmációi szertartásra eddig még nem került sor a két felekezet között, s azért is, mert az unitáriusok 1998 februárjától használhatják csak a református templomot istentiszteleti helyként.

A rugonfalvi unitárius gyülekezet megalakulása óta a keddi egyházközség szórványra, majd leányegyházközsége volt; miután pedig a Kedéknak nem volt önálló lelkészük, a székelykeresztúri egyházközség leányegyházközsége lett, majd 1998 szeptemberétől Csekefalváé. A rugonfalvi unitárius gyülekezetet elsősorban a Kiskedéből és Nagykedéből, illetve más, környező falvakból beköltözött unitáriusok alkotják. Rugonfalván „jövénnyeknek” számítottak, és ez volt a fő oka annak, hogy a református presbitérium évtizede-

ken keresztül nem egyezett bele, hogy az unitáriusok is használhassák a templomot. A kérés még az 1950-es években vetődött fel, akkor határozottan elutasították. Az unitáriusok családi háznál tartották az istentiszteleteket, a gondnok vagy egy presbiter lakásán. Ahogy teltek az évtizedek, az unitárius jövevények rendszeresen bebizonyították, hogy méltó, építő tagjai a rugonfalvi településközösségnek, összetartozásban, segítségben, közmunkában, közteherviselésben egyaránt. A rugonfalvi református lelkész többször is elmondta: Isten áldásának tarthatjuk a közösség életén, hogy 1998 februárjától igazi ökuménia tudott megvalósulni Rugonfalva életében. Akkor egy Mátyás királyra emlékező istentisztelet keretében – amelyen az akkori beszo­l­gá­ló lelkész, Szombatfalvi József esperes végezte a szószéki szolgálatot – amolyan szellemi kéz­foga­s történt a két felekezet között, s attól kezdve az unitáriusok használhatják a gyönyörű freskóval díszített, középkori műemléktemplomot és a tanácstermet is. Ez alkalommal az unitárius gyülekezet egy perzsaszönyeget adományozott a templom javára, amelyet Márton Dezső gondnok adott át. A templom piacán azóta is két perzsaszönyeg van, egy „református” és egy „unitárius” – ezek révén is hangsúlyosabb lett a befogadás mozzanata.

A 2003-ban, majd 2005-ben közösen tartott konfirmációi szertartás nagyon sikeres volt – ha lehet egyáltalán így minősíteni egy egyházi rendezvényt. Nagyon pozitív visszhangja van azóta is a közösségen belül.

De azóta még egy további fejleménnyel bővült a „rugonfalvi ökuménia”: a ta-

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor.
Szerkeszti: Kovács Mária.
augusztus 23.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Kovács Mária.
augusztus 6., szeptember 10.

valy óta megrendezett májusi falunapok keretében a vasárnapi ökumenikus istentiszteleten beszo­l­gá­ló lelkész­ként másodszor is magam végezhettem a főszolgálatot, sőt mindkét esetben a székelykeresztúri katolikus segédlelkész is jelen volt egy rövid szolgálatra.

Meggyőződésem, hogy a rugonfalvi unitárius közösség végigjárta és -járja a valódi felekezeti egyetértés olykor rögös, máskor kényelmesebb útját, a mindennapokban bizonyítva a faluközösséghez való ragaszkodását és unitárius identitásának szilárdságát, a felekezetéhez való ragaszkodást is. Minden tisztelem rugonfalvi

Tavaszi virágcsokor

unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert, Koncz László.
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
július 29., augusztus 12.

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi Prima Rádióban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Tiszta forrás

unitárius ifjúsági műsor a sepsiszentgyörgyi Sláger Rádióban (105,9 Mhz). Kéthetente, vasárnap 13 órától.
Szerkeszti: Lakatos Sándor
július 23., augusztus 6., 20.

híveim iránt! Nagyrabecslésre érdemes, ahogy megélik egyházukhoz és nagyobb közösségükhöz való ragaszkodásukat, és bizonyítják, hogy közösségük értékes és dolgos tagjai gondnokukkal, Márton Dezsővel az élen, aki úgy vigyázza unitárius közösségét, mint „Atya az övét”.

A rugonfalvi ökuménia nem a külvilágnak szóló évi egyszeri találkozás, hanem a mindennapokban megélt kölcsönös tisztelet és jó barátság a református és unitárius lelkészek, gondnokok, presbiterek és barátok között.

Moldován Szeredai Noémi

A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán június 25-én tartották az évzáró ünnepélyt. A kolozsvári belvárosi unitárius templomban tartott istentiszteleten Czire Szabolcs teológiai tanár végezte a szószéki szolgálatot, a hallgatókat a nyár idejére dr. Rezi Elek dékán búcsúztatta el az intézettől; ugyanő ismertette a tanév során elért tanulmányi és közösség-építő eredményeket is. Az évzáró keretében megtörtént a négy végzős hallgató átadása és egyházi szolgálatra való átvétele is. Csoma Csilla, Kiss János, Rácz Norbert és Székely Mónika gyakorló segédlelkései kinevezését a Püspöki Hivatal szeptember 1-jétől eszközözi.

Az Egyházi Képviselő Tanács június végén megbízást adott az unitárius teológiai hallgatóknak a nyári gyakorlat elvégzésére. 2006 nyarán 14 egyházközség: Torda, Kolozs, Várfalva, Torockó, Nyárádszentmárton-Jobbágyfalva (együtt), Csokfalva-Szováta, Tarcsafalva, Homoródmás, Homoródszentpéter, Székelyderzs, Oklánd, Recsenyéd, Szentivánlaborfalva, valamint az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet részesül a nyári gyakorlat szolgálataiból.

Az Énekvezér-képesítő Bizottság június 29-én vizsgaülést tartott Kolozsváron, amelyen egy, a marosvásárhelyi Református Kántor-tanítóképző Intézetben frissen kántortanítói oklevelet szerzett unitárius hallgató énekvezéri képesítést nyert: Varga Tímea Vargyasról.

Az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa kolozsvári teológiai konferenciájának egyik előadója John Buehrens, az észak-amerikai Unitárius Univerzalista Egyesület előző elnöke (püspöke) volt. A jelenleg a Massachusetts állambeli Needhami Unitárius Egyházközség lelkészeként dolgozó Buehrens erdélyi látogatásán két alkalommal is szószéki szolgálatot végzett, július 2-án Torockószentgyörgyön és 9-én Kolozsváron.

Egyházunk legfőbb végrehajtó testülete, az Egyházi Képviselő Tanács július 14-én tartotta II. évnegyedi rendes ülését Kolozsváron. A megelőző napon az állandó bizottságok közül a Püspöki Szék, valamint a Misszió Bizottság ülésezett, és véleményezte a Tanács által kiadott ügyeket.

Köri nőszövetségi találkozó Jobbágyfalván

Június 10-én tartotta nőszövetségi találkozója a Marosi Egyházkör. A helybeliek fogadták az UNOSZ elnökségét és a kör nőszövetségeinek két-két képviselőjét. A húsz egyházközségből tizenhárom képviseltette magát. A szervezés közös volt a nyáradszeredai valamint a marosvásárhelyi nőszövetségek tagjaival, a házigazda szerepét a jobbágyfalvi asszonyok vállalták.

A találkozó templomi áhítattal kezdődött, a vendégeken kívül számos helybéli érdeklődő is részt vett. Az áhítatot a főtisztelendő asszony ünnepélyes megnyitóbeszéde követte, aminek tartalma és üzenete visszhangra talált e rendkívüli alkalomra egybegyűlt asszonyi szívekben. Az ezt követő rövid ünnepi műsorban a helybeli unitárius gyerekek és nők dalköre szerepelt.

A templomot elhagyva köri gyűléssel folytatódott a találkozó, amelyet Asztalos Klára elnökösszony nyitott meg és vezetett le. Az elnöknő üdvözlő szavai után beszámolókat következtek az egyházközségek nőszövetségi életéről. A két éve szünetelő találkozó sokak számára meglepetéseket rejtgetett. Jó volt látni olyan arcokat, amelyekkel két-három éve nem találkoztunk, és jó volt látni, mennyi pozitív változásban volt részük azóta is, amit megosztottak mindannyiunkkal. A régebbi nőszövetségek következetes tevékenységei mellett hallhattunk arról is, hogy a tagság újjal bővült, például Marosvásárhelyen és Nyáradszentmártonban. Voltak képviselők olyan egyházközségekből, ahol eddig nem működött nőszövetség, de érdeklődés tapasztalható, például Rava és Székelykál esetében. Szó esett azokról

a nőszövetségekről is, amelyek sokáig működtek ugyan, de sajnos jelenleg szünetel a tevékenységük, remélhetőleg nem tartósan. Beszámolókat mindenhol gazdagon érkeztek, kiemelném ezek közül a Szabédi Unitárius Nőszövetéget, ahol kitartó foglalkozás zajlik, sokszor kötetlenségében is jól szervezettek. A tevékenységek kora délután kezdődnek és késő estig tartanak, ezekben bárki – életkora és érdeklődési köre szerint – bekapcsolódhat. Nagy szerepe van itt a lelkes család közösség-ápoló hozzáállásának is. A tiszteletesasszony elmondta, hogy tágabb közösségekben is jelen lévén a nőszövetség „családnak” nevezi magát. Öröndetes és biztató volt a beszámoló meghallgatása, amely mentes volt mindenfajta mesterkéeltségtől.

Az elnöknő tájékoztatót az UNOSZ szerepéről az egyetemes egyházban és a széles társadalomban elfoglalt helyéről. Nagyobb odafigyelésre hívott fel, arra a törvény adta lehetőségre, hogy személyi jövedelemadóink 2%-át az UNOSZ támogatására ajánljuk fel. A gyűlés választással folytatódott, aminek sikeres eredményeként új elnököt, alelnököt és pénztárost választottak a résztvevők a ciklus hátralevő idejére. A gyűlést ebédszünet követte, az ebédet a parókia „kis tanácstermében” nagy szeretettel tálták fel a vendéglátók. A szervezésben részt vevők szívesen vállalták ezt az áldozatot, lemondva ezzel részvételüket a nyáradszeredai 50 éves iskolaévfordulón.

A délutáni program Hegedűs Orsolya pszichológus képmeditációjával folytatódott, Isten léte és az ember és Isten kapcsolata tárgyában.

Betartva a tervezett időkeretet, a találkozót befejeztük. A távozók azzal az üzenettel hagyták el Jobbágyfalvát, hogy a következő találkozóig merítették egymás tapasztalataiból és gazdag lelki élményeiből.

Sándor Éva

Isten országának vendégei voltunk

Előrebocsátom, a fenti kijelentés szó szerint értendő. Tudomásom szerint Isten országa ott van, ahol az emberek között szeretet honol, ahol egymásra figyelnek, és önzetlenül, minden haszon keresése nélkül hajlandók egymáson segíteni.

Amiről itt szó lesz, az teljesen magánkezdemenyezés, hét éve folyamatosan működő „projekt”. Az unitárius nőszövetséghez „csupán” annyi köze van, hogy megálmodója és megvalósítója, Sigmond Júlia, a kolozsvári unitárius nőszövetség sokak által ismert és tisztelt lelkes tagja, és a „projekt” kedvezményezettjei a kolozsvári unitárius nőszövetség kézimunkakörében tevékenykedő többnyire idős asszonyok, akik hetente 2-3-szor bejárnak a műhelybe, rongyot vágnak, varrnak, előkészítik az anyagot a két szövőszéken dolgozóknak.

A gondolat onnan jött – meséli Júlia a „projekt” működésének 7. évi jubileumára rendezett díszebéden, amelynek meghívottja voltam –, hogy annak idején

az egyik idős néni egy nagy karalábéval a kezében állított be a műhelybe, és boldogan mondta, hogy ebből főz magának

levest egy hétre. Ekkor fordult meg Júlia fejében, mi az, amivel segíteni lehetne az egyedül élő idős nőknek: időnként elvinni

őket megebédeltetni. Az ötletet tettek követték. Júlia a tőle megszokott közvetlenséggel és szelíd rámenősséggel megszólította külföldi és belföldi ismerőseit (és nem kevesen vannak!), rokonait, elszármazottakat, hogy adakoznának-e erre a nemes célra. És a kitartó munkának köszönhetően a támogatók száma egyre növekedett, és az összeg hízásnak indult a bankban. Júlia pontos nyilvántartást vezetett az adományokról, és tájékoztatta az adakozókat az eseményekről. Volt olyan időszak, amikor csak a bankba letett összeg kamatából is fedezni tudta 8-10 személy havonta egyszeri ebédeltetését a Polgármesteri Hivatal étkezdéjében.

Június 9-én, miután egy jólelkű szponzor nagyobb összeget adományozott, Júlia díszebédet rendezett az Agapé vendéglő egyik nagyon elegáns termében, a Mátyás király szalonban. Erre a jubileumi ebédre az idős asszonyokon kívül meghívta a kolozsvári nőszövetség több aktív tagját is. 14-en ültünk együtt a gazdagon megterített ünnepi asztalnál, kellemes környezetben, halk zeneszó, udvarias felszolgálás, finom ebéd mellett, mintha nem is a való életben lettünk volna. Pedig éppen akkor és ott tapasztalhattuk meg igazán Isten országának jelenvalóságát, hiszen az ő vendégei voltunk. Megéreztek: a szeretet nagy dolgokra képes.

Köszönjük, Júlia, amit másokért teszel. Isten adjon Neked egészséget, erőt és jókedvet, hogy tudj mások számára örömet szerezni a benned lakozó szeretet erejével.

Asztalos Klára

„Honnan ismeresz engem?...”

Mivel az idén a Segesváron hagyományosnak számító nőszövetségi elsőszombat épp pünkösd előnapjára esett, a második szombaton, azaz június 10-én tartottuk az évadzáró ülésünket.

Ez alkalommal a téma: „Ismerjük egymást?” címmel egyféle vizsga volt. Két részből tevődött össze: a vizsgázók egy írásbeli és egy szóbeli feladatot kaptak. Egy papírlapra (aláírás nélkül) le kellett írunk azokat a belső tulajdonságainkat, amelyeket a nőszövetségi üléseinkre „behozunk” magunkkal. Aztán beletettük egy üvegvázába, jól összekavartuk és laponként felolvastuk. Szinte egyszerre kiáltottunk fel örömmel, hangosan: „Ez Ilonka... ez Emma néni... hisz ez Sárka... Magyariné... Ferenc Irénke... Mária... ez Gedő Irénke... csakis Simó Irén

néni lehet... a papné...” és annyira boldogok voltunk, mint amennyire boldog lehet az ember egy ilyen jól sikerült „írásbeli” után. Megállapítottuk, hogy jól ismerjük egymást, hisz mindannyian tudjuk, ki az érzékeny, ki a hallgató, a mindenben tevékeny, a jó szervező, ki a rámenős, a barátságos, a zenét, táncot, társaságot kedvelő, a karitatív, a pontos, a nyugodt, a házias, a hangoskodó, a lobbanékony, az örökösen aggódó, a mindig kételkedő.

A vizsga szóbeli része abból állt, hogy egy-egy asszonytársunk elmondta a véleményét egy másik asszonytársáról, kiemelve az erősebb és gyengébb „bordáit”. És történt mindez őszintén, harag nélkül, vidáman, derüsen, jól megérdemelt figyalltalakezünkben. A vizsga egyetlen „fagy-pontja” csak az volt, hogy rettenetesen sajnáltuk azokat, akik valamilyen oknál fogva nem jelentkeztek.

Benedek Enikő

Mészkői látogatás

Május 22-én, Balázs Ferenc unitárius lelkész halálának 69-ik évfordulója alkalmából a Tordai Unitárius Nőszövetség 10 tagú csoportja Mészkőre látogatott.

A helybeli lelkész valamint a nőszövetség néhány tagja meleg szeretettel fogadta vendégeit. A rövid eszmecsere és kínálgatás keretén belül a két nőszövetség a jövőbeli együttműködésről beszélt, amit egy varrottasajándékkal kezdeményezett a Tordai Nőszövetség.

Együtt meglátogattuk a templomot, az egykori lelkészi lakás helyét, majd megkoszorúztuk a néhai lelkész sírját. Itt a helybeli lelkész több idézetet is felolvastott a jelenlevőknek: „Itt maradok, most már itt maradok. / Tovább csak akkor állok, ha kikeltem, kivirágoztam.”

Nagyon kellemes délutánt töltöttünk együtt, és a mielőbbi viszontlátás reményében búcsúztak el a két nőszövetség tagjai.

Kiss Matild

ifjúsági oldal

Vakációs bibliai napok Iklandon

Régóta dédelgetett tervet sikerült kivitelezni a címben jelölt kis faluban, ahol június 19-e és 25-e között első ízben került sor a lelkészi lakásban, annak udvarán és a templomban a nyári vakációs bibliai napokra.

Pálffy Anna-Mária lelkész nő már húsvétkor jelezte a vallásórás gyermekek szüleinek, nagyszüleinek, hogy játékos tanulásban és hasznos szórakozásban eltöltendő bibliai napok szervezését fontolgatja gyermekek számára.

folytatás a 12. oldalon

Pálffy Tamás Szabolcs

Vakációs bibliai napok Iklandon

folytatás a 11. oldalról

Mindez a marosvásárhelyi felkészítőn való részvétellel indult; a hollandiai KOEN Alapítványnak köszönhetően sikerült beszerezni a vezetők kézikönyvét, a tanuláshoz és kézimunkához szükséges anyagokat.

Az idei téma Jézus vonzaskörére vonatkozta: *Szupermágnes! Az igazi vonzerő.* A papilak ajtajára ragasztott posztert első nap 14 kíváncsi gyermek nézegette. A napi menetrend a következőkből állt: délelőtti találkozás, jelenléti (halas) kártya kitöltése és feltűzése, ének, köszöntés, rövid ima, bibliai történet elmondása a csoportvezető-lelkész részéről és annak kézimunkával egybekötött feldolgozása, közös játék a papilak udvarán, „szertartásos” kézmosás, a szendvicsek és a tea elkészítése és elfogyasztása, a kézimunkák összegyűjtése, az aznapi tanulságok összegzése, aranymondás, ima, takarítás és hazamenetel.

A következő újszövetségi bibliai történeteket dolgoztuk fel a táborozás során: a csodálatos halfogás és Péter elhívása (Lk 5,1–

11), a kapernaumi százados története (Mt 8,5–13), Jézus megáldja a gyermekeket (Mk 10,13–16), a gutaütött (Mk 2,1–12), egy bűnös nő megkeni Jézus lábát (Lk 7, 36–50). Végül a vasárnapi istentisztelet keretében Bartimeus történetét (Lk 18,35–43) színes kis képeskönyv felhasználásával sikerült élményszerűvé tenni.

Öröm volt látni és megtapasztalni Jézus tanításának vonzerejét, hiszen napról napra nőtt a résztvevők létszáma, végül 20 gyermek, 2 ifjú és 4 felnőtt járkált a „szupermágneses mezőn”.

Hat alkalommal szendvicssel, teával, csokoládéval, cukorkával és süteménnyel megrakott asztal terült a gyermekeknek, akik végül (vasárnap) maguk számoltak be a templomban mindarról, amit a hét folyamán tanultak. A szólásban jeleskedők a templom piacán köszönték meg a Pálffy lelkész-házaspárnak, a segítséget nyújtó iklandi felnőtteknek a bibliai napokat, a finom falatok előteremtését és a hasznos ajándékokat.

A gyermekek örömet, lelki gazdagodását tapasztalva újabb terv született: Isten és még több felnőtt segítségével 2007-ben is szeretnénk megszervezni Iklandon a gyermek bibliai napokat.

A cserkészmozgalmat Robert Stephenson Smyth Baden-Powell („Bi Pi”) indította el Angliában 1907-ben, azóta világmozgalommá nőtte ki magát. Romániában 1990-ben sikerült bejegyezni a Romániai Magyar Cserkészszövetséget, amelyben közel 3000 fiatal munkálkodik, s amely jogi keretet biztosít a csapatok működésének.

Szentgyörgyi cserkészek

Gödri Judit válaszol

Ferenczi Mária Magdolna kérdéseire

F. M. M.: Két, ma már huszoneves fiának még nem lehetett része tizenévesen unitárius cserkész-tevékenységekben, igaz, később ezt pótolta az Ifjúsági Egyesület. Gondolom, általános az öröm afelől, hogy Sepsiszentgyörgyön gyermekeink részt vehetnek ilyen hasznos, nemes értékrendet felmutató ifjúsági mozgalomban. Matematika szakos tanárnőként ma

a Bölöni Farkas Sándor cserkészcsapat vezetője vagy – mikor kezdeményezted, hogy a mi egyházunknak is legyen cserkészcsapata?

G. J.: 2000 nyarán segítettem egy cserkész tábor megszervezésében, és megtetszett a cserkészlet értékrendje, a táborozó gyerekek vidámsága, ügyessége. Akkor kezdeményeztem, hogy a mi egy-

háznál is legyen egy cserkészcsapat. Kovács István lelkészünk támogatta az ötletet, így már 2000 őszén toborzásba kezdünk. A csapatunk első fogadalmatétele 2002-ben volt, ekkor vettük fel a Bölöni Farkas Sándor nevet. A csapat létszáma tavalyig 30 körül mozgott, de most közel 50 tagot számlálunk. Őt csapattábor van mögöttünk, ezeket Ikavárnál, az Almási-barlangnál és Málnásfürdőn tartottuk meg.

F. M. M.: Milyen a cserkészcsapatotok „kínálata”, és hogyan zajlanak programjaitok?

G. J.: A foglalkozások szerves része a péntekdelutáni őrsi vagy csapattalálkozó. Itt cserkésztudnivalókkal ismerkednek a tagok, barátságok kötődnek, persze nem hiányzik az ima, a játék, az éneklés, a vidámság sem. Az idén-től nagy előrelépésként könyvelhetjük el, hogy kilenc cserkészünk részt vesz őrsvezetőképzésen, így könnyebben és ügyesebben zajlanak a foglalkozások. A cserkészülethez szervesen hozzátartoznak a kirándulások. Nagyon jól sikerültek a Csukás-hegységbe és a Nagyköre szervezett túráink, amelyeket Pál Tünde hitoktatónkkal együtt terveztünk meg cserkészeknek és vasárnapi-iskolásoknak egyaránt. Voltak más közös programjaink is, a vasárnapi iskolásokkal együtt vettünk részt a tanévzáró istentiszteleten és az azt követő kézműves délutánon.

Az ifjúsági egyletesekkel együtt szerveztük az idén az adventi koszorúk készítését, velük együtt vettünk részt ifjúsági istentiszteleteken is.

F. M. M.: Szerveztetek nagyobb programokat is?

G. J.: Igen. Ilyen volt a csillagászati találkozó, a hobbi-kiállítás, előadást hallgatunk magyar honfoglalás témában, tanulunk néptáncot, népdalokat, szerveztünk tojásírást, tanultunk tavaszi népszokásokat, betlehemeset is. A körzeti farsangon néhány csapattagunk a háromszéki „kecskés jelenetet” adta elő.

Bekapcsolódtunk erdélyi szintű cserkész-programokba is. Így csapatunk néhány tagja három alkalommal vett részt Szamosújváron az országos rovásírás-versenyen, ahonnan hárman hoztak díjat. Egy cserkészünk vehetett részt tavaly a Budapesten szervezett Kárpát-medencei rovásírás-versenyen, ahol II. díjat szerzett.

Tavaly voltunk először a Dalos Pacsirta vetélkedőn Szamosújváron, itt szereztünk egy I. díjat.

F. M. M.: Milyen kapcsolatokat ápoltok a többi erdélyi, illetve magyarországi cserkészcsapatokkal?

G. J.: Nagy élmény volt tavaly a Rege Jubileumtábor, amelyet Gelencén szerveztek meg, és ahol 400 magyar cserkész vett részt, köztük voltak felvidékiek, vaj-

daságiak és magyarországiak is. Itt csapatunkból heten szervezőként vettünk részt, a kézműves foglalkozásoknál segítünk. Az idén részt vállaltunk a városi gyermeknap, az ifjúsági napok és a váradi napok megszervezésében is, ahol kézművesedtünk, számháborút és metát tanítottunk. Munkánkat, segítségünket tehát igénylik, ami azt jelenti, hogy kapcsolataink elmélyülnek, szorosabbá fonódnak.

F. M. M.: Úgy tudom, „lapotok” is van, a *Polaris*. Kik szerkesztik?

G. J.: Igen, van egy kis csapatújságunk. A *Polaris*nak az a célja, hogy cserkésztudnivalókat adjon közre, egyúttal a kikapcsolódást is szolgálja és biztosítson lehetőséget arra, hogy a csapattagok is aktív írói és szerkesztői munkát vállaljanak.

F. M. M.: Csapatod néhány tagja részt vehetett a betlehemi láng „leosztásában”. Van-e, volt-e részetek hasonló kiemelkedő tevékenységekben?

G. J.: Csapatunk négy tagja vett részt Bécsben a betlehemi láng szétosztásában, haton voltak tavaly Ipolynyéken (a Felvidéken) táborozni, szép számban vettek részt a Budapesten szervezett 11/11, illetve a Szigetszentmiklóson tartott SZER nevű cserkésztalálkozókon.

F. M. M.: Jó együtt látni péntek délután a fiatalokat a templom udvarán, melegséggel tölt el, amint erdélyi magyar fiatalok ismerkednek egymással, találkoznak és örülnek egymásnak egy-egy nagyobb rendezvényen. Mit tartasz a csapat összetartó erejének?

G. J.: Ami minket egybeköt, az elsősorban a szeretet és a hit. A barátság jó közösséggé tudta kovácsolni a csapatot még akkor is, ha a legkisebb csapattagunk hat, a legnagyobb tizenhét éves. És nem utolsósorban az egyházközség támogatása, figyelme, mellettünk-állása jelent összetartó erőt.

Lord Baden-Powell of Gilwell

1857-ben született Londonban. Három éves korában – hat testvérehez hasonlóan – árván maradt. Már gyermekkorában feltűnt életrealitása, küzdeni tudása és természetszeretete. Társai különösen szerették vidámságáért, mulató ötleteiért; gyakran zenével vagy tréfas rajzaival szórakoztatott.

Fiatalonkatonapályára lépett. Hosszú éveket töltött az angol gyarmati hadseregben, először Indiában, később Dél-Afrikában. A bennszülöttekkel való érintkezésben egész rendkívüli módon kifejlesztette megfigyelő készségét. Azt is megtanulta, hogyan lehet úrrá a nehézségeken, magárahagyatottan és a legprimitívebb körülmények között is.

Gazdagon kamatoztathatta tapasztalatait 1899-ben, a dél-afrikai háborúban, amikor felettesei Mafeking védelmével bízták meg. Az ostrom napjaiban megtapasztalta, mennyire megállják helyüket fiatal fiúk, ha felelősséget ruháznak rájuk. A háború után egy másik kellemes meglepetés várta hazájában: egy katonai kézikönyve roppant sikert aratott az ifjúság körében izgató témája: a felderítés révén.

Ekkor jutott arra a gondolatra, hogy külön könyvet írjon az ifjúságnak. Könyvének eszméit gyakorlatban is ki akarta próbálni. Ezért 1907 nyarán a La

Manche-csatorna egyik kis szigetén, a Brownsea-n 20 fiúval megszervezte az első cserkész-táborát. Az első tabort teljes siker koronázta. Könyve, a *Scouting for Boys* 1908-ban jelent meg, s ezzel a cserkészlet elindult világhódító útjára.

Bi-Pi hamarosan felismerte életének új hivatását. Felmentését kérte a hadseregtől, hogy egészen a cserkészletnek szentelhesse életét. Önfeláldozó munkáját bőségesen jutalmazta a cserkészfiúk világszerte megnyilatkozó ragaszkodása és szeretete. A cserkész-eszme terjesztése céljából szinte az egész világot beutazta, fáradhatatlanul tárgyalt, levelezett. Személye volt a cserkészlet nevezetes világtalálkozóinak középpontja.

Magyarországon az első cserkészcsapat 1912-ben indult.

1920 óta ötévente világjamboree-t (*jamboree*: cserkész-nagytábor) szerveznek, az első Londonban volt, ahol 5000 cserkész vett részt. A jamboree-k színhelye minden alkalommal változik. Magyarországon 1933-ban volt jamboree, ekkor 54 nemzet 30 ezer fiatalja gyűlt össze.

A legközelebbi jamboree színhelye a Brownsea szigete lesz 2007-ben, mivel 100 éve tartotta ugyanott Bi-Pi az első cserkész-táborát. Erre a világtalálkozóra Erdélyből is fognak menni fiatalok.

Unitárius ifjak Ürmösön

Ürmösön június 30 – július 2. között második alkalommal került megrendezésre a köri találkozó. Hét egyházközség fiataljai (Brassó, Bölön, Datk, Felsőrákos, Olthévíz, Sepsiszentgyörgy, Vargyas), összesen 58 személy vett részt a közös hétvégén.

Kezdetnek idézném a végkövetkeztetést: *jobb volt, mint a tavaly*, pedig az is jól sikerült. Mivel általában nem ismertük egymást – több fiatal és új egyletes volt jelen –, hasznosak voltak az ismerkedési játékok, és mivel közülünk kevesen jártak még Ürmösön, a falubemutató sem volt fölösleges. A hétvége jól indult.

Pénteken a vacsora utáni táncház viszont rávitt jó néhány résztvevőt, hogy máshol töltse az időt. Kissé nehéz elfogadni, hogy manapság milyen kicsi a száma azoknak, akik valamilyen székegy táncot el tudnak járni, vagy legalább akarát van bennük megpróbálni és megtanulni azt... Szerencsére a néptánc kudarca nem váltotta ki a másnapi programok kudarcát is.

Az álomszuszekokat, akik már az első reggeliről lekéstek, hideg vízzel várták a szervezők, de aztán megkegyelmeztek. A nap tele volt vetélkedőkkel: a művelődési otthonból a falu minden zugába eljutottak a versenyzők. A lányok ügyetlen teremfocija mellett a dugókat is összeszedtük – s nemcsak a kocsmából és üzletekből. Az irodalmi teaházban Tamási Áronról beszélünk, születésének 40. évfordulója alkalmával – tea nélkül ugyan, de annál többet.

A vasárnapi istentiszteletre sokan kialvatlan szemekkel és kissé nyüzögött arccal érkeztek: akik reggelig buliztak, nem sokat aludtak. Ettől függetlenül a templom mellett elénekelt ifjúsági induló viszonylag hangos és erőteljes volt. Az ebéd és kiértékelő után könnyű szívvel váltunk el egymástól, habár szívesen töltöttünk volna még pár napot, ám: egy hónap múlva, a színjátszón találkozunk.

Dimény Hajnalka

A legfontosabb nyári ODFIE-rendezvények:

X. Színjátzó Találkozó,
augusztus 4–7., Vargyas

XXX. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia,
augusztus 17–20., Torockó

IX. Vezetőképző és az ODFIE 2006. évi küldöttgyűlése,
augusztus 28–31.

Fiatalközösségek találkozója, szeptember 1–3.

Teológiai ballagás

Június 25-e az unitárius naptár szerint csak egy nyári vasárnap. Mégis van, akiknek életre szóló emlék marad ez a nap. A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának végzős diákjai ezen a napon ünnepélyesen „elballagtak”. Mindannyiunk ünnepe volt. Együtt ünnepeltük azt, ami a teológiai évek lezárását jelentette szá-

mukra. Ünnepeltük *őket*. Már jóval a ballagás kezdete előtt ott mutatkoztak a nagytanuló előtt, valamilyen különös csillogással szemükben és ritkán látott mosollyal az arcukon. Talán ők sem tudták, mosolyogni vagy sírni szeretnének inkább. Viccelődve mondtuk, hogy ők már csak pár óráig teológiai hallgatók.

A bevonulás megszokott rendjét félretéve most ők, a végzős diákok jöttek be elsőként, ők ültek az első padsorba. Szülők, rokonok, barátok, kedves ismerősök tekintete kísérte őket, míg ezek találkozásában vissza-visszamosolyoghattak rájuk.

Nyári útravaló a napolaj és a szalmakalap mellé

Hirtelen színesebb és könnyedebb lett minden: kékebb lett az ég, illatos a levegő, kedvesen csalogató a Nap, tagadhatatlanul nyár volt. Ilyenkor mindig olyan különösen bizsergető érzés vett rajta erőt, újra szabadnak és erősnek érezte magát. Olyan volt, mintha várna valakit, valamit. Olyan fura izgalom, ami mindig ezzel az évszakkal jár, a nyárral. Nyár, ez a szó az évek során megtelt egy különleges tartalommal, magába szívta kirándulások vidámságát, vonatállomások zaját, szerelmek emlékeit, látott sátrakat, színpadot, templomot, érezte hátizsákok súlyát, és rengeteg embert, akiket barátoknak szokott nevezni. Sokukról kiderült, hogy valóban azok, a nagy távolság vagy a hosszú hallgatások ellenére is. És a nagy tömegben látta önmagát, valódi önmagát. Abban a pillanatban vett rajta erőt az a szédtően kellemes érzés, hogy milyen gazdag, hogy mennyi mindent mondhat sajátjának!

Akkor értette meg igazán, hogy ő minden helyen és helységen túl otthon van. Otthon van abban a társaságban, ami pillanatokkal ezelőtt látta magát, abban a körben, amit úgy szoktak nevezni, hogy egylet. Boldog a gyerekek között, hisz ilyenkor visszajönnek önfeléd boldogságának ízei. Otthon érzi magát a színjátszók színpadán, konferenciák templomának hűvösében, tábortüzek melengető közelségében, hisz mindenhova valódi önmagát vihette.

Annak ellenére, hogy minden otthonosnak tűnt, ugyanakkor ismeretlen is volt. Vajon mit hoz ez a nyár? Miben lesz más? Tudta, hogy mindenhol ünnepi hangulat vár rá, hisz a 10. Színjátzó Találkozó és a 30. Ifjúsági konferencia várja. De úgy érezte, hogy ennek a nyárnak más oka is van a másságra. Hisz tavalyhoz képest ő is változott. Megfogadta, hogy az idén figyelmesebb lesz, hogy nemcsak előre, hanem befele is néz, hogy időt ad magának csodálkozni azokon a dolgokon, amik mellett eddig csak elszaladt. Szeretett volna egy kissé türelmesebb lenni, és megértőbb, hisz általában lobbánékony volt, sokszor gyerekes és kicsinyes. Levett a könyvespolcra néhány könyvet, s megfogadta, hogy olvasni is fog majd. Így, tervezés közben elmosolyodott: olyan felnőttesnek tűnt mindez... Eldöntötte, hogy valahol legfelül egy kicsikét gyerek marad. Az a gyerek, aki kerek szemekkel csodálkozik rá a világra, aki a legcsekélyebb kedvességnek is örvendeni tud, aki tud igazán boldog lenni, aki őszinte, és aki nem ítél el senkit.

Sarkon fordult, leemelte hátizsákját, és elkezdett csomagolni. Ő most hazamegy egy kicsikét... *Te indulsz-e? Mégy-e velem, velünk? S ha igen, hogyan? Mi indulunk...*

Fülöp Júlia

Szabó Adél negyedéves teológiai hallgató mondta. És nekik szólt a gitárhang mellett felcsendülő kedves, mosolygós, emlékektől remegő hangok harmóniája: „Én nem születtem varázslónak, csodát tenni nem tudok...”, „Csak ahhoz kell most erő, hogy jókedvünk legyen... hisz összetartozunk.” Az 1–4. évfolyam ajándékkal lepte meg a végzősöket, fejükre rákerült a tógakalap, és kezükben virággal indulhattak az új úton, amely kacskaringósan, ismeretlen kanyarokkal áll előttük.

A végzős diákok részéről Rácz Norbert mondott búcsúbeszédet, felidézve az évek alatt összefonódott emlékek szálait.

Személyes megvilágításban beszélt az évfolyamról, s arról a közösségről, amelynek ők már elbúcsúzó tagjai. Mosoly és könny-csepp mellett peregték az elmúlt időszak pillanatai, az emlékek, amelyek 5 év alatt összekötöttek. Az együtt töltött pillanatok itt maradnak velünk, és tudjuk, hogy ott lesznek „veletek” is, bárhova is vezet a jövőben az út.

A templomból kijövet „ők” már új szerepet öltöttek, és lelkészekként álltak a templom kapujában, kezét fogni a kivonulókkal. Ugyancsak őket érte a gratulációk, jókívánások, virágcsokrok, ölelések özöne. A bentlakás nagytanulója

már megterítve várta az ünnepelni vágyó közösséget. Az ifjú lelkészek mosolya és öröme színezte a hangulatot. A gyakran villanó fényképezőgépek feladata maradt megörökíteni a pillanatot. Ám ami igazán fontos, az mélyen, legbelül marad meg mindnyájunkban.

Kinyílt egy újabb kapu, melyen túl *ti* már más „színészekként” játsztok tovább... De tudjátok, hogy nálunk az ajtó sohasem zárul be, és van egy közösség, amelyhez tartoztok, és amely tárt karokkal visszavár... Isten veletek!

Bodor Emese

Kedves Felfedezők, kedves Ifjú Barátaink!

Elérkezett a „lángsugarú nyár”, befejeződött a tanév. Feladatlapos vetélkedőnknek is a végére értünk, s mint ilyenkor szokás, összegezzük és értékelünk. Gondolom, izgalmas volt várni, mikor kézbesítik az *Unitárius Közlöny* új számát, hogy kutakodni lehessen a cikkek között, barangolni nevekre, eseményekre és évszámokra figyelve, mint útjelző bójákra, hogy megtaláljátok a helyes válaszokat – mindannyiunk örömére. Talán nem is gondoltatok arra, hogy közös játékunk által rendszeres olvasókként a nagyvilág országhatáron is átívelő, többmillió új-ságolvasó társadalmának váltatok megtisztelt tagjaivá. Higgyétek el, nagy dolog! De gondoltatok arra is, hogy széles e világon milliók dolgoznak újsággal. A *Közlöny* hasábjain keresztül választokban, a Tükörben közzétett, illetve javasolt ötleteitekben – sajnálatunkra nem állt módunkban mindeniket közölni – az újságírás izgalmaiba is belekóstolhattatok. Mivel *Közlöny*ünket a világhálón is olvashatják Amerikától Ausztráliáig, találkozhatnak nevetekkel, javaslataitokkal, és tudomást szerezhetnek rólatok. Gondolom, öröm volt a helyes válaszok megtalálása is, ami nem egy esetben közösségi, jól összehangolt és komoly munkát igényelt. Általa talán barátságok mélyültek el, esetleg új barátokra is akadtatok. (Voltak kibékülések is?) Izgalmas dolog lenne erről a *Közlöny*ben olvasni. Egyben közelebb kerülhetetek irányítótokhoz is, segítő lelkészeitekhez, vallástanáraitokhoz. A rendszeres munka által azonban önmagatokat is jobban megismerhettétek. Mennyiben vagytok kitartóak, következetesek. Mert ez sem kis dolog. Talán olyan is van közöttetek, aki külön vezette a kérdéseket és a helyes válaszokat.

Kedves ifjú Barátaink! Kedves Felfedezők! Öröm tudni, hogy a tavalyi játékosaink számához képest az idén kétszer annyian vettetek részt a vetélkedőn. Mindannyian dicséretet érdemeltek irányítóitokkal együtt, de amint minden versenynek van tétje, itt is éppen a versenyszerűség kedvéért szükséges „osztályozni” a kitartást, a pontosságot, a következetességet a beérkezett, rendszeres és helyes válaszok után kapott pontszámok által. Miként a múlt évben is történt, minden olyan versenyző nyári jutalomtáborban részesült, aki minimum 70 pontot gyűjtött össze. Nevüket pontszámaikkal együtt alább olvashatjátok. 45 pontig könyvjutalomban részesülnek. A többi kedves versenyzőnek a nevét is közöljük. Kívánok az *Unitárius Közlöny* szerkesztőségének nevében is Mindannyiótoknak, Irányítóitoknak és kedves Szüleiteknek, Nagyszüleiteknek örömteli, Istentől megáldott, kellemes vakációt. Jó találkozást a *Közlöny* hasábjain! Isten áldjon!

Jutalomtáborban részesülnek:

Fodor Szilvia, Városfalva,

irányító: Forrai Tibor magyar szakos tanár (130)

Forró Timea, Kézdivásárhely,

irányító: Forrai Tibor (115)

Görgyillyés Izolda, Kökös,

irányító: Józsa Lajos lelkész (115)

Kósa Kázmér, Kökös,

irányító: Bokor Ágnes mérnök-grafológus, édesanya (100)

Gáll Levente, Székelyudvarhely,

irányító: Bencze Ilona vallástanár (90)

Minimum 45 pontot értek el:

Szentpáli Enikő (Csehétfalva), Józán Júlia (Tordatúr) (70)

Bakó Hunor, Csongvai Szilárd, Dudás Norbert, Ferencz Zita, Simon Attila (Marosvásárhely), Bancsi Rigó Zsuzsanna, Szász Réka (Homoródszentmárton), Márton Angella, Szász Tikosi Zoltán, Tófalvi Barna (Székelyudvarhely) (45)

Játszottak még: Beke Katalin, Bényi Balázs, Csibi Ákos Etele, Csiki Ervin, Gergely Beáta, Gartner Szilárd, Keresztes Krisztina, Kibédi Levente, Márton Melinda, Miklós Abigél, Pap József, Serbán Márta, Stroja Emese, Székely Zsolt, Vaczkan Timea Henrietta

A vetélkedő irányítói: **Bencze Ilona** vallástanár és **Szabó Előd** segédlelkész, vallástanár, Székelyudvarhely, **Nagy Adél** vallástanár, Marosvásárhely, **Péterfi Sándor** lelkész, Küküllődombó, **Szombatfalvi József** lelkész, Homoródszentmárton, **Lőrinczi Lajos** lelkész, Csehétfalva, **Bodor Rozália** Pirooska, lelkész, Tordatúr.

Fekete Levente

Lapszámunk szerzői: **Benedek Enikő** út- és hídépítő almérnök, tiszteletes asszony (Segesvár), **Bodor Emese** teológiai hallgató (Kolozsvar), **Dimény Hajnalka** diák, Vargyas, **Fekete Levente** lelkész (Nagyajta), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Fülöp Júlia** teológus-hallgató (Kolozsvar), **Gállfalvi Gábor** nyugalmazott iskolaigazgató, tanító (Alsóboldogfalva), **ifj. Kerekes Árpád** egyházközségi gondnok (Nagyvárad), **Kiss Károly** lelkész (Medgyes), **Kiss Matild** (Torda), **Moldován-Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Sándor Éva** tanárnő, tiszteletes asszony (Jobbágyfalva)

Nosztalgia

Józsai bácsi megette a kutyáját, a csontokat összeszedte egy pléhtányérba, és így szólt csendesen:

– ....! (A poén a rejtvényben.)

Vizszintes: 1. A vicc poénja.

7. Indián törzs. 13. „Nagy a feje, búsuljon ...”. 14. Megváltoztat. 16. Valódi. 17. A kiemelt részeket szokták ilyen betűkkel írni. 19. Az utcára hajít. 21. Juhok szálláshelye. 22. Szultáni rendelet. 24. Skálahang. 25. Kisdarabokravágó. 27. A buddhizmus ága. 28. Éneklő szócska. 30. Esős évszakra jellemző. 32. Oroz. 33. Véd. 34. Kibányászó. 36. Lantán vegyjele. 37. Tagadószó. 37. Autó a kisgyerekek nyelvén. 40. Olló közepe! 41. Albán pénzegység. 42. Csonakkal keresztül megy. 44. Amerikai cigaretta márka. 46. Már eleve, latinul. 48. Régi labdajáték. 49. Ennyit tart a munkahét (két szó). 52. Fakad. 53. Korallzátany. 55. Padlásra járunk fel rajta. 57. Elemér, becézve. 58. Magasító.

Függőleges: 1. O'Neill drámája. 2. Valamit előre megjósoló. 3. József Attila testvérének neve. 4. Szibériai folyam. 5. Ollós állat. 6. Kenőanyag. 8. Sír. 9. Duplán: moszatféle. 10. Dolgozik a kőműves. 11. Ady Endre verse. 12. Titokban eltávozik. 15. Állóvíz. 18. Részben átad! 20. Svájci város, harangjairól Aragon írt könyvet. 23. Kávémárka. 26. Szemhéjon növe szőr. 29. Keresztül kergető. 31. Szatmár megyei autójel. 35. Űrmanó. 38. Megvéd. 41. Sophia ..., filmszínés. 43. Személyével. 45. A sakkparti vége. 47. Igekötő. 50. Üres tál! 51. Latin előjáró. 54. Kétell! 56. Latin kettőshangzó.

Radnóti Miklós a könyvről

Vizszintes: 1. A gondolat első része.

13. Beethoven műve. 14. Erős, kitartó. 15. Férfinév. 16. Sírám, zokszó. 17. Tíz a köbön. 19. Amely ideje. 20. Hajófar. 21. Román női becenév. 23. Hevérés. 27. Oxigén és lantán vegyjele. 28. Belgiumi folyó. 30. Drágakő-féle. 31. Házat mocsári növényvel fed be. 32. Kerget. 33. Kitekint. 34. Régi római pénz volt. 36. Vízi úszó jelzőeszköz. 37. Aki a bűntényt elkövette. 38. Korkjelző rövidítés. 39. Cserje-félétség. 40. Lao ce kínai filozófus tana. 42. Örültem mindenkire lövöldöző személy. 48. Ásványi fűszer. 49. Svájci város. 51. Zenedráma. 53. Tesz. 55. Kerti házikó. 56. ... Radulovics, szerb származású magyar válogatott kézilabdázó. 59. Zola műve. 61. Fizikai fogalom, olyan állapotváltozás, amely során nem történik hőcsere. 64. Átló közepe!

Függőleges: 1. Pulóvert készít. 2. Strázsál. 3. Magasító. 4. ... Sumac, perui énekesnő. 5. Elektrotechnikai márka. 6. Hollandiai sajtóváros. 7. Gyűrű alakú nagyobb tárgyjal játszik. 8. Kötőszó. 9. Textilanyag-féleség. 10. ... Turner, a rocknagymama. 11. Ünnepelesen átad. 12. Magyar író, szerkesztő, költő volt, gyerekverseket írt, gyerek lapot szerkesztett. 16. Nagy lombard folyam. 17. **A gondolat befejező része.** 18. Ritkaság. 22. Kuruc vezér volt (Tamás). 24. Maróan gúnyos. 25. Román vajda neve volt. 26. ... királynője, Goldmark-opera címe. 27. Régies hangulatú. 29. Idegen szavakban jelentése: külső. 35. Döf. 41. Maros parti városunk lakója. 43. Kommunista kínai vezető volt. 44. Null-null. 45. Vegyi anyagcsoport. 46. Elsajátítja a leckét. 47. Időmérő eszköz. 50. Tanít. 52. Ló körme. 54. Hannibal ... portas, latin szállóige, Hannibal a kapuk előtt. 56. Nehézség, gond. 57. Tibeti szarvasmarha. 58. Északi férfinév. 60. Női hangnem. 62. Falusi bácsi. 63. Saját kezűleg, röviden.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **2006. szeptember 5-e.** Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét szeptemberi lapszámunkban közöljük.

Májusi rejtvényeink megfejtése: *Kazinczy mondta:* „Nem jobb-e egyet szeretni, mint sokakat ölelgetni?”; *Már a gyerek is:* „Látod, Lina, már a gyerek is csodálkozik rajta!”

Könyvjutalmat nyert **Tordai Vilma** bőződi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Győrő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbom Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.